

Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää koskevien alustavienpykäläluonnosten kommentointi

3. Kommentit yleisiä säännöksiä koskeviin pykäliin

Vastaaajien määrä: 26

Vastaukset
-
-
Kaipaisin tähän suuremmin sosiaalisia ja/tai ihmisvaikutuksia ja niiden arviointia koskevaa kohtaa.
On erityisen tärkeää, että lainsäädäntö velvoittaa nykyistä huomattaavasti järeämmin hillitsemään ilmastonmuutosta. On edellytettävä, että hankkeet jotka eivät pyri päästöjen vähentämiseen, eivät ole mahdollisia. Tämä on erityisen tärkeää metropolialueen/kaupunkiseudun reunuskunnissa.
Ei merkittävää muutosta nykytilanteeseen. Ilmastonmuutoksen torjuntaa ja tulvariskin huomioimista kaavoituksessa on hyvä korostaa.
Kestävä kehitys kokonaisuutena jää pykäläluonnoksissa kovin vähälle huomiolle.
x § Määritelmät
Kaupunkiseudun määritelmä puuttuu listasta. Mitä termillä tarkoitetaan eli mikä on tulevassa laissa tarkoitettu kaupunkiseutu. Viherrakenteen määrittely kaipaisi sisältöön liittyvää lisämäärittelyä. Merkitsemällä rakentamattomien ja kasvullisten alueiden ja niiden yhteyksien muodostama verkosto kaavakartalle saadaan aikaan melko laajoja alueita varsinkin, jos kriteerinä on määrittelyssä mainitut vesialueet, talousmetsät ja pellot. Mikä viherrakenteen merkitys tulee olemaan maakuntakaavoituksessa? Minkälainen kaavamerkintä ja suunnittelumääräys? Mikä on viherverkon tavoite? Viherrakenne tulisi ennen kaikkea sisältää luonnonsuojelualueita, luonnon ydinalueita ja ekologiset yhteydet. Viherseinät ja katot ovat jo aika yksityiskohtaisia viherrakenteen osia.
x § Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen alueiden käytön suunnittelussa
Kaksi ensimmäistä tavoitetta, jolla ilmastonmuutoksen hillintää edistetään eivät koske maakuntakaavoitusta koska pykäläluonnosten mukaan maakuntakaavassa käsitellään vain aluerakennetta. Pykäläluonnoksissa tulisi huomioida, että maakuntakaavoitus tulisi sisältää myös yhdyskuntarakenteen kehittämisen.
Viimeisestä lauseesta tulee korvata sana eläinlajien sanalla eliölajien.
Lain tavoitteet ovat hyviä. Ilmastonmuutoksen hillintään nostaminen keskiöön on tärkeää. Uusiutuvien energiamuotojen hyödyntämiselle on jo edellytyksiä - toteutumiseksi tulisivat jatkossa mieltä lisäkannustimia. Ilmastonmuutoksen hillitsemiseen olisi aiheellista lisätä hiilinielujen rooli.
olisi helpompi edetä nykyisen MRL:n pohjalta. Maankäytön suunnittelun sujuva eteneminen ei edellytä näin mittavaa kokonaisuudistusta.
Ilmastonmuutoksen lisäys ok, kun vain suhde muiden kaavatasojen laadullisiin vaatimuksiin on ok.
Esitettyssä aineistossa muutosta lähinnä käsitteet ja ilmastonmuutoksen huomioon ottaminen. On hyvä, että ilmastonmuutos huomioidaan nyt lain yleisissä tavoitteissa, mutta tavoitteiden pitää konkretisoitua tarkemmassa, kaavajärjestelmiä koskevissa pykälissä, jotta tavoite saa konkreettisen muodon.
Ei kommentteja
Laissa tulisi määritellä ilmastonmuutoksen hillintään vaikuttavien toimenpiteiden ja kulttuuriympäristön ja luonnon arvojen suhde. Ilmastonmuutos edellyttää kokonaisharkintaa maankäytön suunnittelussa, jolloin jokin paikallinen arvo voi joutua väistämään eheän yhdyskuntarakenteen saavuttamiseksi. Tällainen harkinta tulee mahdollistaa lainsäädännöllä jos paikalliset arvot eivät ole valtakunnallisessa mittakaavassa merkittäviä.
Ilmastonmuutoksen torjunta pitäisi jossain kohdassa kirjata sellaisena säädöksenä, jonka pohjalta voi hakea muutosta päätökseen kaavan hyväksymisestä.
Kaavoituksella pitää voida vahvasti tukea luonnon monimuotoisuuden suojelua ja ilmastonmuutoksen pysäyttämistä.

<p>Esitettyä syvällisempi maisemanäkökulma olisi syytä sisällyttää MRL:n mukaisiin tarkasteluihin. Maisema soveltuu eri maankäyttötapojen tarkastelualueiksi. Eurooppalaisen maisemayleissopimuksen määritelmät sopivat tässä hyödynnettäväksi. MRL:iin ja maisematarkasteluun on tarpeen sisällyttää myös maankäytön historiallinen perspektiivi. Historiallisen kerrostuneisuuden hahmottaminen auttaa suunnittelemaan ja muokkaamaan tulevaisuuden maisemia.</p>
<p>Viherrakenne on määritelty laajasti, mutta luonnonsuojelualueita ei ole otettu mukaan määritelmään. Miksi ei?</p>
<p>Mietityttää voidaanko yhä yleispiirteisemmässä kaavoituksessa kaavan tavoitteissa mahdollisesti kirjattava riittävä viherrakenne kuitata katu- ja pihastutuksilla tai viherseinillä ja -katoilla, jotka edellyttävät detaljisuunnittelua?</p>
<p>Ilmastonmuutoksen hillinnän tavoitteet ovat sinänsä kannatettavia, mutta keinojen toteuttaminen edellyttää yleensä olemassa olevan infrastruktuurin tarkkaa huomioimista ja maankäytön toimenpiteiden sopeuttamista siihen. Maankäytön kannalta tämä edellyttäisi tarkempaa suunnittelua. Henkevät lauseet yleispiirteisen suunnitelman tavoitteissa eivät auta käytännön kaavoitustyötä.</p>
<p>On riittävästi selvittävää ja säilytettävää suhteet muihin lakeihin. Kaavoitus on tärkeä keino luonnon ja ympäristön (esim. ilmastonmuutos) suojelussa ja näin sen pitää olla myös jatkossa! Myös kansalaisilla pitää olla hyvät mahdollisuudet osallistua ympäristönsä suojeluun. Kaavat ovat hyvä ja demokraattinen väline, jos/kun osallistumista ja tiedotusta yleisölle vielä parannetaan.</p>
<p>ok - ilmaston muutos ja siihen reagoiminen nostettu aiheellisesti enemmän esiin</p>
<p>Käsitteistö viheralue on yksilöitävä siitä, miten se liittyy aikaisempiin virallisiin nimikkeisiin alueidenkäytön suunnittelujärjestelmissä</p>
<p>Kaavoituksen merkitys luonto- ja ympäristöarvojen huomioonottamisessa on keskeinen. Olisi arvioitava toteuttaako uusi MRL näitä nykyistä lakia paremmin. Kansalaisten vaikutusmahdollisuudet tuodaan yleisenä periaatteena esille. Myös tämän osalta olisi tarkasteltava uutta lakia. Edistääkö se kansalaisyhteiskunnan toimintaa. Nykykäytännöt ovat osoittaneet, että luonto- ja ympäristöarvot sekä kansalaisten osallistumismahdollisuudet ovat vain nimellisesti otettu huomioon päätettäessä konkreettisista toimista elinympäristössämme. Sisäinen korruption käytännöt ovat tunnistettu Suomen ongelma. Tämän purkamisessa laadukas MRL on hyvin tärkeä</p>
<p>Alueidenkäytön pykälien kommentointia vaikeuttaa, kun ei ole tietoa iistä, miten suhde esim. rakentamisen ohjaamiseen tai maapolitiikkaan kehitty.</p>
<p>§1 Lainko tavoitteena on järjestää, siis järjestää, alueiden käyttöä? Näin tosiaankin nykyiseenkin lakiin on kirjattu. Olisiko asianmukaisempaa säätää, että ” Tämän lain tavoitteena on ohjata alueiden käyttö ...</p> <p>§x Ilmastomuutoksen hillintä ...</p> <p>Ilmastomuutoksen hillintään liittyvät käsitykset ovat vahvasti poliittisia kuten myös käsitykset yhteiskunnallisesti tähdellisistä ratkaisuista. Lain olisi syytä olla avoin alueiden suunnittelun ja rakentamisen oikeiden ratkaisujen suhteen tässä asiassa. Tähän lakiin riittävä muotoilu olisi esim: ” Alueiden suunnittelussa ja rakentamisessa tulee huolehtia pitkäjänteisesti terveellisestä ja luonnon toimintakykyä varmistavista ratkaisuista.”</p>
<p>”Mitä hallitusohjelma sanoo MRL-uudistuksesta? “..Kaavoitus perustuu kattaviin vaikutusarvioihin. Alueiden käytön laillisuuden valvonta säilyy viranomaistoimintana vähintään nykytasolla.”</p> <p>Kritiikki: Nykyisellään kaavoitus ei perustu kattaviin vaikutusarvioihin, eikä asiaan ole MRL-kokonaisuudistuksessa suunniteltu tehtävien muutoksia eikä parannuksia. Vaikutusarvioiden kattavuuden ja luotettavuuden puute on suuri ongelma jo nykyäänkin, eikä ympäristöministeriössä ole suunniteltu ”Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä” -lain tarkentamista. Kyseinen laki mahdollistaa nykyisessä muodossaan vaikutusarviointien puolueellisuuden, ala-arvoisen tason, tarkoitushakuisuuden, eikä se siten mahdollista kansalaisten eikä virkamiesten oikeutta objektiiviseen ja tasa-arvoiseen tiedonsaantiin. Ympäristövaikutusarvioiden tekijöiltä ei laissa vaadita puolueettomuutta, objektiivisuutta, eikä asiantuntijuuden riittävän korkeaa tasoa arvioijien osalta. Arviointien ei tarvitse nykyisen lain mukaan perustua parhaaseen mahdolliseen tieteelliseen tutkimukseen, eikä arvioivan tahon rahoituksen puolueettomuutta ole laissa käsitelty lainkaan. ”Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä” -lain muuttaminen on kiireellinen asia, ja lain muuttaminen sellaiseksi, että jatkossa ympäristövaikutusarvioinneissa tuotetaan luotettavaa, kattavaa ja puolueetonta tietoa ympäristövaikutuksista, on ehdottomasti toteutettava ennen nyt käsitellyssä olevaa Maankäyttö- ja rakennuslain uudistusta!</p> <p>Alueidenkäytön laillisuuden valvonta ei ole ongelma nykyäänkään, joten siihen on turha viitata. Laillisuus kuitenkin muuttuisi ongelma MRL kokonaisuudistuksen toteutuessa: Nyt (9.10,2019) kommentoitavaksi asetettu Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus aiheuttaisi sen, että nykyään laittomana pidettävät, ympäristöä ja elinympäristöjä tuhoavat hankkeet, voitaisiin kaupunkien ja kuntien virkamiesten kaavoituspäätöksillä muuttaa lailliseksi.</p>

Kaupunkien ja kuntien mielivalta mahdollistettaisiin, ja ennakoimaton, mahdollisesti hyvinkin pientä piiriä taloudellisesti hyödyttävät hankkeet sallittaisiin toteutettaviksi, toisten kansalaisten joutuessa kärsimään elinympäristön pilaantumisen aiheuttamista vakavista ongelmista, kuten terveysongelmista, ennenaikaisista kuolemista ja omaisuuden arvon merkittävästä laskusta.

Kaikki edellä mainitut elinympäristön pilaantumisen vakavat haittavaikutukset olisivat ympäristövaikutustenarviointiprosessissa arvioitavissa, mutta asiallista, kattavaa, objektiivista, puolueetonta, asiantuntijuuteen nojaavaa arviointia ei edellytetä nykyisessä lainsäädännössä (viittaa vaatimukseeni "Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä" -lain muuttamistarpeesta).

Elinympäristön pilaantumisen vakavat haittavaikutukset on ehkäistävä ja estettävä jo suunnitteluvaiheessa, ja kaavoitus siihen liittyvine ympäristövaikutusten arviointineen on kaikkein keskeisin työväline tässä tärkeässä yhteiskunnallisesta tasa-arvosta ja oikeudenmukaisuudesta huoltapitävässä työssä.

X §. Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen alueidenkäytön suunnittelussa

LISÄTTÄVÄ KOHTA 4) edistämällä hiilivarastoja puustossa, maaperässä ja rakennetussa ympäristössä.

TÄMÄN KOHDAN ALLE LISÄTTÄVÄ

X §. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen alueidenkäytön suunnittelussa.

Luonnon monimuotoisuudelle tärkeiden ja sellaisiksi kehittyvien alueiden säilyminen on turvattava alueidenkäytön suunnittelussa. Rakentaminen ei saa vaarantaa luonnon monimuotoisuudelle tärkeiden alueiden säilymistä. Kasvi- ja eläinlajien siirtymisen kannalta merkittävät ekologiset yhteydet on turvattava suunnittelun kaikilla tasoilla.

Useita uusia kaavatasoja ei tule ottaa käyttöön. Asemakaava ja yleiskaava; nykyinen kaavoitustapa on riittävä ja perusteltu tapa toimia.

Uusien kaavoitusnimien käyttöönotto on kallis ja turha prosessi. Niin asukkaat, maanomistajat, kuntalaiset ja virkamiehet, poliitikot joutuvat opettelemaan työlään ja tarpeettoman uuden käsitteistön. Kaikki kirjallisuus ja lomakkeet, verkkosivut, lainsäädäntö joudutaan muuttamaan. Tästä aiheutuu tarpeeton massiivinen kustannus.

Lainsäädännön EU sisällä tulisi pikemminkin yhdenmukaistaa, sen sijaan että Suomi pyrkii kaikessa lainsäädännössä erilaiseksi kuin muu Eurooppa. Eriilaistamalla rakentamisen prosesseja ja lainsäädäntöä, käytäntöjä, Suomi pyrkii pääsääntöisesti piilovaikutteisesti sulkemaan rakentamisen markkinat muualt Euroopalta, jotta hintatasoa alentava kilpailu saadaan pidettyä poissa Suomesta.

Voimassa olevat säännökset ja muutetut lakien sanamuodot eivät ole saatavilla samassa esityksessä, kuten hyvän hallintotavan mukaisesti tulisi olla. Kommentointi vaikea yksiselitteisesti esittää.

Lakimuutos ei tuo positiivista muutosta, eikä toteuta esitettyjä tavoitteita lakimuutokselle.

4. Kommentit valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita koskeviin pykäliin

Vastaajien määrä: 24

Vastaukset
Selvä kanta asianosaisvaikutuksesta - tai oikeammin kaikei sen puutteesta tarpeen. Vielä tätä koskevan täsmennyksenkin jälkeen suunnittelutarveratkaisuissa ja rakennusluvuissa "sovelletaan" jopa HaO:ssa tavoitteita. Jos yhä hallintopäätöksen tasoinen valtioneuvoston päätös muotona, on tehtävä selväksi, että valtionhallinnon ulkopuolista oikeusvaikutusta ei ole
-
Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tulee ohjata ilmastonmuutoksen hillitsemistä aluidenkäytössä alueeseen kohdennetuilla konkreettisilla reunaehdoilla tai toimeksiannoilla.
Ei merkittävää muutosta nykytilanteeseen.
Esitetty uusi kaavajärjestelmä, erityisesti kovin epämääräinen kuntakaava, vaikeuttaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden edistämistä.
Tavoitteet ovat aiheellisia, mutta esitetty kaavoitusjärjestelmän muutos voi vaarantaa niiden toteutumista eri kaavatasoilla. Tähän asti maakuntakaava ja siihen perustuva yleiskaava ovat olleet luontevat tasot ottaa valtakunnalliset tavoitteet huomioon kuntatasolle asti.
Alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteuttamisesta. Edistäminen ei riitä.
Tämä on ok.
Miten valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet saatetaan huomioon otettavaksi kuntatasolla?
Valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita (VAT) koskevat pykälät pääosin ennallaan. VAT:n huomioon ottamista koskeva pykälä on muotoiltu ...alueidenkäytön suunnittelussa on edistettävä (ent. on huolehdittava)... Kun samalla kaavahierarkiaan liittyvää suunnittelujärjestelmää muokataan, heikentää tämä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huolehtimista ja niiden painoarvoa alueidenkäyttöä suunnitellessa, ellei erikseen tätä tuoda tarkempien kaavojen sisältövaatimuksiin.
Ei kommentteja
Vaikuttavat asiallisilta.
Pykälät on kirjoitettava niin, että vahingossakaan ei tehdä päätöksiä asiassa, joka vähäisyytensä vuoksi kuuluu alemman tason kaavassa päätettäväksi.
VAT:n pitää ohjata kaikkea kaavoitusta, joka tasolla.
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat erittäin tärkeä lähtökohta maisemien ja kulttuuriympäristöjen kokonaistarkastelussa sekä niihin sisältyvien arvojen turvaamisessa. Ne tulisi pääsääntöisesti konkretisoida karttaesityksiksi. Hiljaiset alueet ja ekologiset kokonaisuudet olisi syytä ottaa mukaan valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin.
Kuuluvatko valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet lainkaan MRL-uudistukseen vai ovatko oma lakiasiansa?
VATit ovat tärkeä keino välittää esim. ilmastonmuutoksen torjuntakeinoja. VATtien pitää olla velvoittavia joka tasolla.
ok
Valtakunnallisiin alueidenkäyttäjärjestelmä tavoitekuvauxsiin on otettava kuvaukset siitä, kuinka ja missä mitattavissa määrin tavoitekuvauxsessa määritellyn toiminnon yhteiskunnalliset hyödyt sekä haitat yhteiskunnalle ja alueellisesti tulee ko. asian suhteen määrittää. Nythän tämmöistä Hyöty/Haitta selvitystä ei ole ohjeistettu tekemään
Pelkistä tavoitteista on päästävä vahvemmin käytäntöä ohjaavaan toimintaan. Vaarana on, että ns. ylätasolla puhdistetaan kansallista omatuntoa tuomalla esiin tärkeitä asioita, mutta käytännön tasolla minkään ei tarvitse muuttua. Tämä nakertaa myös demokratiaa. Kuntatason päättäjien kykyä tehdä elinympäristöönsä liittyviä päätöksiä on vahvasti ohjattava valtakunnalliselta tasolta ja valtakunnan tason ymmärrys asioista on perustuttava tieteelliseen tutkimukseen ja laajaan eri intressiryhmien väliseen dialogiin.
Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden jalkauttaminen jää epäselväksi: - Mitkä ovat ne välineet, joilla päätetyt tavoitteet siirtyvät rakennettun ympäristöön? - Mikä on valitustaho tavoitteiden suhteen?
Listättävä Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet
4) valtakunnallista merkitystä luonnon monimuotoisuuden katon pysäyttämiseen.
Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet Ehdotetuissa valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa tulisi ottaa paremmin huomioon ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuteen liittyvät haasteet. Nyt ehdotettu muoto ei tuo merkittävää muutosta aikaisempaan sääntelyyn, jolla ei ole saatu haluttua vaikuttavuutta edellä mainittuihin ongelmiin.

Esimerkiksi Suomen kansainväliset veloitteet luonnon monimuotoisuuteen häviämisen pysäyttämiseksi vaatisivat, että MRL:an sääntelyssä luotaisiin puitteet ympäristön kestävästä käytön kontrollille.

Valtakunnallisten alueidenkäytön suunnittelun vaikutukset luonnon monimuotoisuudelle tulisi selvittää ja määrälliset sekä laadulliset sitovat tavoitteet alueidenkäytön suunnittelulle asettaa. Tavoitteiden asettamisessa tulisi huolehtia, että tavoitteiden toteuttamisesta aiheutuva haitta jakautuu tasapuolisesti maanomistajien ja muiden oikeuden haltijoiden kesken. Tasapuolisen jakautumisen turvaamisessa voitaisiin haittoja esimerkiksi kompensoida rakennusoikeuden määrällä ja muilla keinoin.

Sääntelyn keskiöön otettaisiin kuitenkin kestävätkin ekologiset reunaehdot, joiden sisälle ihmistoiminnan vaikutukset tulisi sovittaa niin että haitankärsijöiden tasapuolinen kohtelu turvataan niin ottaen huomioon, että perustuslaillinen omaisuudensuoja, elinkeinon vapaus ja ympäristöperusoikeus löytävät tasapainon MRL:n valmistelussa kuin soveltamistilanteissakin.

Uusia kaavatasoja ei tule ottaa käyttöön. Asemakaava ja yleiskaava; nykyinen kaavoitustapa on riittävä ja perusteltu tapa toimia.

Uusien kaavoitusnimien käyttöönotto on kallis ja turha prosessi. Niin asukkaat, maanomistajat, kuntalaiset ja virkamiehet, poliitikot joutuvat opettelemaan työlää ja tarpeettoman uuden käsitteistön. Kaikki kirjallisuus ja lomakkeet, verkkosivut, lainsäädäntö joudutaan muuttamaan. Tästä aiheutuu tarpeeton massiivinen kustannus.

Lainsäädännön EU sisällä tulisi pikemminkin yhdenmukaistaa, sen sijaan että Suomi pyrkii kaikessa lainsäädännössä erilaiseksi kuin muu Eurooppa. Erilaistamalla rakentamisen prosesseja ja lainsäädäntöä, käytäntöjä, Suomi pyrkii pääsääntöisesti piilovaikutteisesti sulkemaan rakentamisen markkinat muualta Euroopalta, jotta hintatasoa alentava kilpailu saadaan pidettyä poissa Suomesta.

Voimassa olevat säännökset ja muutetut lakien sanamuodot eivät ole saatavilla samassa esityksessä, kuten hyvän hallintotavan mukaisesti tulisi olla. Kommentointi vaikea yksiselitteisesti esittää.

Lakimuutos ei tuo positiivista muutosta, eikä toteuta esitettyjä tavoitteita lakimuutokselle.

5. Kommentit maakuntakaavoitusta koskeviin pykäliin

Vastaajien määrä: 29

Vastaukset
Ehdollisen rakentamisrajoituksen sääntely mukaan myös maakuntakaavaan. Tosiasiallisesti kaava vetää jumiin hankkeita ja nyt maanomistaja jää vaille ilman tehokasta oikeussuojaa.
Kaavan kohtuullisuuden tutkiminen säänneltävä seikkaperäisemmin. Nykyisin usein merkityksetön tai pidetään jopa tarkoituksenmukaisuusharkintakysymyksenä.
- hyvä, että selkeytyy oikeusvaikutus. viherrakenteen osalta tulkintani on, että viherrakenteessa talousmetsät suunnitellaan metsälain mukaisesti. Ei voi olla kaksi lainsäädäntöä ohjaamassa. Teidän pitää määritellä mitä tarkoittaa eurossa tai laskentakaavana" ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa."
Uusi maakuntakaavaehdotus on luokattoman sekava ja ylimalkainen. Alueellisesti on mahdotonta nähdä, mitkä ovat ne todelliset karttapohjaiset rajat, joihin kartan merkinnät viittaavat. Olisi syytä määrätä maakuntakaavan toteustustavan oleva selkeä ja karttapohjalla luonnollisia rajalinjoja noudatteleva (tiet, kadut, joet, vesialueet, jne. Tähän nykyisenlaiseen maakuntakaavaan ei asukkailla ole mahdollisuutta enää vedota ja kaavoitusvalta annetaan täysin kunnan käsiin. Kunta (Helsinki) käyttää jo nykyään saneluvaltaa, asukkaiden tahdon yli. Asukaskuulemiset ovat merkityksettömiä ja ne pyritään ohittamaan järjestettävillä kilpailuilla. Kilpailujen väitetään, ei olevan kaavoitusta joten asukaskuulemista ei niiden yhteydessä pidetä ja kilpailuehdotus tuodaan suoraan kaavana hyväksyttäväksi. Tämä on kaukana kunnallisdemokratiasta.
Maakuntakaava on kaupunkiseutujen/metropolin reuna-alueilla ollut tärkeä tuki ohjaamaan kestävän yhdyskuntarakenteen muodostumiseen kunnallisen päätöksenteon poliittisten intressien ohjauksessa eri suuntaan. Esim. kunnan kaavoittajilla on ollut mahdollista estää tiiviit asemakaavahankeet "valkoiselle alueelle" maakuntakaavan perusteella. Koska kaupunkiseutukaava ei olisi pakollinen, on vaara että em.tärkeä tuki yhdyskuntarakenteen kestävään kasvuun poistuu ja kunnan poliittiset (lyhytnäköisetkin) intressit jyräävät kestävätkin ratkaisut. Maakuntakaavan on tulevaisuudessakin ohjattava taajamatasoinen uusi rakentaminen yhdyskuntarakenteellisesti ja ilmaston kannalta kestäville sijainneille.
Maakuntakaavan sisältöä on syytäkin selkeyttää. Nykyinen tilanne on sekava.
Maakuntakaavan suojelumerkinnöistä ei tule luopua kokonaan taajamatoimintojen alueiden ulkopuolella.
Maakuntakaavan ja kaupunkiseutukaavan laatimisen ajaksi tulisi uuden MRL:n mahdollistaa toimenpidekiellot alueilla, joille ollaan laatimassa suojelumääräyksiä. Nykytilanteen jatkuessa on ollut havaittavissa, että maanomistajat pyrkivät ennen kaavan lainvoimaisuutta toteuttamaan totaaliset metsähakkuut alueilla, joille on tulossa suojelumääräyksiä. (Mm Uusimaa-kaava-2050:n ja siihen liittyvän yleiskaavoituksen yhteydessä) Uuden lain tulisi myös mahdollistaa, että kaupunkiseutukaavoituksessa mahdollisesti maanomistajille määritellyt kompensatiot voitaisiin purkaa, jos todetaan, että suojelupäätöksen perusteella olleet kohteen suojeluarvot ovat maan- tai kiinteistönomistajan toimesta hävitetty.
Säännöskohtaisissa perusteluissa Yleistä -kohdassa todetaan, että suunnittelua kuormittavaa informatiivista sisältöä vähennettäisiin. Informaatio itsessään ei kuitenkaan kuormita varsinaista suunnittelua. Kaavan selvitykset, eri aineistot ja inventoinnit perustelevat suunnittelun ratkaisua ja ovat apuna eri maankäyttömuotoja suunniteltaessa. Kaavan tulee jatkossakin perustua riittäviin selvityksiin ja tietopohjaan. Maakuntakaavassa osoitettava informatiivista sisältöä voidaan jakaa tulevaisuudessa tietotasolle ja osoittaa kaavassa ikään kuin synteesi.
Pykäläluonnosten perusteella on vaikea hahmottaa, mitä maakuntakaavassa tulevaisuudessa osoitetaan. Maakuntakaavan laatuvaatimuksissa on miltei samat asiat listattu kuin nykyisissä maakuntakaavan sisältövaatimuksissa.
x § Maakuntakaavan tarkoitus
Maakuntakaavan tarkoitusta muotoiltaessa tulee kaavojen merkitystä valtakunnan tason tavoitteiden välittäjänä maakunnalliselle ja aina paikalliselle tasolle asti edelleen korostaa. Maakuntakaavat kattavat koko maan ja ainakin osan aluevesistä ja yhteensovittavat valtakunnallisia ja maakunnallisia tavoitteita. Lisäksi monilla yhteiskunnan toiminnan kannalta tärkeillä ja keskeisillä alueilla maakuntakaava on ainoa oikeusvaikutteinen kaava. Tästä syystä maakuntakaava tulee olla oikeusvaikutteinen kaikilta osin.
Aluerakenteen ja yhdyskuntarakenteen suunnittelun erottaminen eri kaavatasoilla on ongelmallista ja aiheuttavat ristiriitoja luonnospykälänsä sisältöihin (vrt. kohta Ilmastonmuutos kuten myös kohta maakuntakaavan laadulliset vaatimukset). Aluerakenne muodostuu erilaisista toiminnoista ja niiden välisestä infrastruktuurista. Infra suunniteltaessa aluerakenteen sisäisellä yhdyskuntarakenteella ja eri toimintojen sijoittelulla on suuri merkitys. Pykälään tulee lisätä, että maakuntakaavan tarkoituksena on

luoda edellytykset alueidenkäytön ja aluerakenteen lisäksi myös yhdyskuntarakenteen kestäväälle käytölle.

x § Maakuntakaavan sisältö

Maakuntakaavan sisältökohdissa 1-3 tulee olla johdonmukaisesti sekä kehittämisen tavoitteet ja periaatteet. Maakuntakaavan sisältökohtaan 1) tulee lisätä yhdyskuntarakenne. Aluerakenne muodostuu erilaisista toiminnoista ja niiden välisestä infrastruktuurista. Infraa suunniteltaessa aluerakenteen sisäisellä yhdyskuntarakenteella ja eri toimintojen sijoittelulla on suuri merkitys.

x § Maakuntakaavan määräykset

Myös suojelumääräykset tulee olla edelleen mahdollisia.

x § Maakuntakaavan oikeusvaikutukset muuhun suunnitteluun ja viranomaistoimintaan.

Pykäläluonnoksissa ainoastaan maakuntakaavan sisällön kohdat 2-3 olisivat oikeusvaikutteisia. Myös kohta 1 eli maakunnan aluerakenne lisätyn yhdyskuntarakenteella tulee olla oikeusvaikutteinen. Kolme sisältökohtaa muodostavat maakuntakaavan suunnitellun kokonaisuuden, joka tulisi kaikilta osin olla sitova. Aluerakenteen sisäisellä yhdyskuntarakenteella on suuri merkitys infran ja viherrakenteen suunnittelulle. Yhdyskuntarakenne myös perustelee infran tarvetta. Näitä ei voida erottaa toisistaan siten, että ainoastaan infran viherrakenteen osalta maakuntakaava olisi oikeusvaikutteinen ja alue- ja yhdyskuntarakenteen osalta suunnitelma ei sitoisi kuntia laadittaessa kaupunkiseutukaavaa tai kuntakaavaa eikä muita viranomaisia suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä.

Esityksessä ollaan poistamassa velvollisuus esittää maakuntakaavan sisältövaatimuksista maakunnalliset kulttuurihistorialliset arvot. Tämä vaarantaisi merkittävästi arvojen säilymistä: kunnilla on vaihtelevasti resursseja ja osaamista ottaa arvoja huomioon kaavahankkeissa. Tällä hetkellä kulttuurihistoriallisten arvojen ohjaaminen ELY-keskusten ja kuntien yhteistyönä toimii hyvin, sitä ei kannata muuttaa epämääräisemmäksi. Siinä kärsivät sekä suunnitteluorganisaatio että kulttuurihistoriallisesti arvokas ympäristö - voittavat korkeintaan maanomistajat, joilla on tavoitteena purkaa arvokkaita kohteita. Selkeä, johdonmukainen ja maanlaajuisesti yhdenmukainen kaavoitusjärjestelmä on välttämätön. Maakuntakaavan sisältöön on esitetty erityisen huomion kiinnittäminen maiseman ja kulttuuriperinnön turvaamiseen ja vaalimiseen, mutta tämä tuntuu riittämättömältä.

Maakuntakaavan sisältö pykälään on lisättävä kohta

4. valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö on esitettävä maakuntakavassa

Maakuntakaavan oikeusvaikutukset tulee säilyttää nykyisen kaltaisena. Esim. maakuntakavojen inventoinnit voidaan täten parhaiten hyödyntää kuntakaavoissa.

Maakuntakaavan sisällön rajaaminen ja oikeusvaikutusten supistaminen on oikea kehityssuunta kaupunkiseuduilla.

Tarvitaanko maakuntakaavaa kaupunkiseuduilla laisinkaan?

Maakuntakaavaa tulisi kehittää jatkossa yhä enemmän maaseutukaavaksi, eli sen tehtäväksi määriteltäisiin muiden kuin kaupunkialueiden suunnittelu.

Maakuntakaavojen merkitys korostuu alueilla, joilla ei ole vahvoja kaupunkiseutuja eikä tule laadittavaksi kaupunkiseutukaavoja. Maakuntakaavassa esitettäviin kohtiin on tarpeen lisätä kulttuuriympäristöjen osoittaminen. Kaikki maakuntakaavassa esitettävät asiat oikeusvaikutteisiksi. Ylikunnallista harkintaa tarvitaan.

Maakuntakaavataso jää esitetystä muodossa torsioksi. Kun oikeusvaikutukset kohdistuvat vain rajattuun osaan alueidenkäytön suunnittelua, joka on kokonaisvaltaista. Maakuntakaavojen laatiminen, kaavojen tulkinta ja ohjausvaikutus jää tulkinnanvaraiselle tasolle. Avoimeksi jää myös kaavan laadullisten vaatimusten (ent. sisältövaatimusten) suhde kaavan oikeusvaikutuksiin. Jos kaavassa ei käsitellä kaikkia teemoja (miksi ja kenen kustannuksella käsiteltäisiin ei oikeusvaikutteisia teemoja?), miten kaavan laadulliset arvioinnit tulisi näiltä osin huomioida? Puutteellisina ne jäävät torsioksi kokonaisarvioinnin kannalta.

Maakuntakaavoituksen heikentäminen voi johtaa ei toivottuihin tilanteisiin maakunnallisen tason kaavoituksen osalta siten, että pienemmät kaavoitusyksiköt voivat hakea pikavoittaja tai vähäisemmän suunnitteluosaamisen takia joutuvat turvautumaan voimakkaammin ulkopuolisten toimijoiden osaamiseen. On parempi tukea maakuntatason suunnittelua ja kaavoitusta yhteistyössä kunnallisten toimijoiden kanssa, mutta kuitenkin siten, että maakunnallinen ohjautuvuus on kattavaa ja oikeusvaikutteista huomioiden koko alueen tarpeet kaavoituksen laadullisissa kehitysissä, esim. kestävä yhdyskuntarakenne.

Maakuntakaavan määräyksiä tulisi tarkentaa niin, että maakuntakaavoihin tulisi pelkästään kaavatason kannalta välttämätön oikeusvaikutteinen sisältö. Nyt maakuntakaavat ovat täynnä myös muuta informaatiota ja kuntien kaavoitusmonopoliin liittyvää sisältöä.

Maakuntakaavan sisältöä tulee siis tarkentaa. Maakuntakaavoihin luodaan tasoja mm. arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen osalta RKY:n lisäksi, mikä on täysin tarpeetonta. Arvot tulee arvioida valtakunnallisesti eikä niin, että jokainen viranomaisella saa oman käden jälkensä joka asiaan.

<p>Maakuntakaavoissa yritetään nykyisin puuttua yksityiskohtiin, jotka eivät ole maakunnallisesti relevantteja ja kuuluvat siten kunnan kaavoituksessa ratkaistaviin. KHO pystyy epäilemättä ymmärtämään tämän eron, mutta olisi hyvä kirjoittaa se lakiin riittävän täsmällisesti, jotta päätöstä ei tarvitse hakea KHO:sta. Erityisesti pitää ymmärtää, että maakuntakaava toisaalta suojelee ja toisaalta antaa mahdollisuuksia, mutta se ei ole infrahankeiden lupajärjestelmä (esim. Blominmäen maanalaisella puhdistamolla ei ole maakunnallisia eikä edes yleiskaavallisia vaikutuksia, mutta sitä ei saanut rakentaa ilman maakuntakaavan muutosta).</p>
<p>Maakuntakaava pitää vahvistaa ympäristöministeriössä, sen pitää vahvasti ohjata alemmaa kaavoitusta suojelemaan ilmastoa ja luonnon monimuotoisuutta. Jos luonnon tuhoutumista ei pystytä pysäyttämään, on turhaa suunnitella tulevaisuuden yhdyskuntia.</p>
<p>Nykyinen maakuntakaavoitus on riittävän yleispiirteisenä ollut hyvä ohjauskeino eikä ole kahlinnut liikaa kuntien maankäytön kehittämistä.</p> <p>Yksityiskohtaisempaa asiantuntijaohjausta on maakuntakaavoitus tuottanut maisema- ja kulttuuriarvojen inventoinnin myötä (ns. suojeleasiat). Näihin asioihin liittyy usein taloudellisia näkökohtia ja suojeleasiat herättävät usein voimakkaita mielipiteitä ja kiistelyitä kunnassa, mutta maakuntakaavoituksen yhteydessä tehdyt asiantuntijainventoinnit ovat antaneet kuntapäätäjille selkärankaa arvojen puolustamiseen. Tämän ominaisuus oikeusvaikutuksineen tulisi säilyttää maakuntakaavassa. Nyt esitetyissä pykäläluonnoksissa on suojelemääräykset poistettu.</p> <p>Nykyisen maakuntakaavan erilliset pykälät sisältövaatimuksista ja esitystavasta on yhdistetty pykälään Maakuntakaavan sisältö. Esitystavasta ei ole tarkemmin määritelty kuten nykyisessä kaavassa (Maakuntakaava esitetään kartalla. Kaavaan kuuluvat myös kaavamerkinnot ja -määräykset). Kuka päättää tarvittavasta esitystavasta? Selkeyttääkö kaavoitusta se, että ensin pitää neuvotella kaavan tavoitteiden mukaisesta esitystavasta?</p> <p>Erityisen oudolta vaikuttaa alustavien pykäläluonnosten mukainen esitys, että entistä yleispiirteisemmällä maakuntakaavatasolla pitäisi jo pystyä osoittamaan, kenen toteutettavaksi kaava ja sen edellyttämät toimenpiteet kuuluvat.</p> <p>Tilanteessa jossa lajikato ja ilmastonmuutos uhkaavat olemassaoloamme, tulee yleistä etua - etenkin ympäristöasioissa - huolella valvoa. Se onnistuu hyvin maakuntakaavoituksella jolla tulee olla ohjausvaikutus alempiin kaavoihin. Maakuntatasolla voidaan käsitellä isompia kokonaisuuksia kuten viheryhteydet, tuulivoima, meluntorjunta, laajat yhtenäiset metsäalueet jne. Jos tämä ohjaus heikennetään olemattomiin (nyt jo osin tehty), on vaarana että kuntien yleiskaavat tai ns. postimerkkikaavat eivät turvaa riittävästi yleisiä etuja. Maakuntakaavassa tulee olla suojelemääräyksiä niin luonnon kuin kulttuuriympäristönkin suhteen. Maakuntakaavassa pitää olla riittävästi oikeusvaikutusta kaikkiin keskeisiin maakunnan alueiden suunnittelun (nyky)teemoihin. Riittävien selvitysten toteuttaminen ja tietysti keskeinen edellytys että tehtävä onnistuu.</p> <p>Maakuntakaavan vahvistaminen ja ohjaus/valvonta on palautettava YM:lle, jotta sen kaavojen taso pysyy korkeana.</p> <p>Maakuntakaavan oikeusvaikutuksen rajaaminen vain liikennejärjestelmään ja infraan sekä viherrakenteeseen tuntuu keinotekoiselta. Vaikea nähdä, miksi alue- ja yhdyskuntarakenteen ja liikennejärjestelmäsuunnittelun tulisi olla niistä erillisinä. Edellä mainitut vaikuttavat jälkimmäisiin ja jälkimmäiset edellisiin. Hankala tilanne voi syntyä esimerkiksi, kun liikenne saa oikeusvaikutuksen, mutta maankäyttö ei, mikä vaikeuttaa maankäytön toteuttamista pitkäjänteisesti.</p> <p>Uudellamaallakin on pieniä kuntia, joissa ei ole resursseja yleiskaavoittaa. Näissä kunnissa maakuntakaavalla on suuri merkitys ja siksi on taajama-alueiden ulkopuolisen alueen osalta haitallista, jos maakuntakaavalla ei ole olennaisilta osin oikeusvaikutusta.</p> <p>Lisäksi varsin epäselväksi jää maakuntakaavan käytännön merkitys, niissä asioissa, joissa sillä ei ole oikeusvaikutusta. Jos kaupunkiseutukaava on vain "sovitettava" maakuntakaavaan, jää kaavahierarkia erittäin epäselväksi. Käytännössä voi syntyä ristiriitailanteita, jossa maakuntakaava sivuutetaan täysin, koska nyt lakiluonnokseen kirjattu sanamuoto sen varsin pitkälle mahdollistaa.</p> <p>Jos maakuntakaavoitukselta viedään tehtäviä pois suunnittelulla tavalla, ei kenelläkään ole kokonaisotetta isomman alueen tulevaisuudesta</p>
ok
<p>Viitataan kohdassa 4. mainittuun.</p> <p>Koska valmistelusta on pääteltävissä että maakuntakaavan oikeusvaikutusmerkitystä aiottaisiin nykyiseen verrattuna muuttaa, on valmistelussa tarkemmin selvittävä että miltä osin ja mitä ko. muutokset aiheuttavat. On vaadittava Hyöty/Haitta selvityksen tekemistä niille maakuntakaavan määräyksille mille muodostuu oikeusvaikutus, ja selvittävä myös ko. selvityksen vaatimus niille merkinnöille, jotka eivät muodosta oikeusvaikutusta maakuntakaavassa. Tämä tarkoittaa myös selviä oikeussuhdeviittauksia muihin laikeihin, esim. kaivoslaki, sekä muut maankäyttöä koskevat erityislait.</p>
<p>Maakuntakaavoituksen periaatteita muutetaan yleisemmiksi. Maakunnissa on asiantuntemusta luonto-ympäristö-kulttuuriarvoihin liittyen. Tätä asiantuntemusta on käytettävä ja nämä arvot on määriteltävä maakuntakaavassa riittävän vahvasti ohjaamaan kuntakaavoitusta, missä asiantuntemus emt. asioissa on ymmärrettävästi vähäisempää.</p>
<p>On ongelmallista, että maakuntakaavan aluerakenne ei ohjaisi kuntakaavan laatimista. Maakuntakaavan ja kaupunkiseutukaavan suhteen tulkitseminen on ongelmallista. On pelkona, että hyvin reusrsoidun liikennejärjestelmäsuunnittelun yhteydessä tehtäisiin olleelliset aluerakenteeseen liittyvät retkaisut ilman, että MRL:n kaavajärjestelmän osallistumis- ja arviointijärjestelmällä olisi</p>

merkittävää painoarvoa näitä ratkaisuja tehtäessä. On sinällään hyvä, että korostetaan viherrakenteen painoarvoa aluerakenteen suunnittelussa, mutta pykäläluonnoksissa eri elementtien painoarot vaihtelevat, eivätkä ne ole tasapainossa keskenään. Viherrakenteesta uhkaa tulla pelikortti, jota käytetään suunnitelmallista aluerakenteen kehittämistä vastaan.

Maakuntakaava on käsitteenä hankala koska maakunta käsitteenä viittaa moneen eri asiakokonaisuuteen.

MRL:n tarkoittamat maakunnat eivät ole Suomen historialliset maakunnat, eivät myöskään Suomen luonnontieteelliset maakunnat eivätkä myöskään Suomen maisemamaakunnat. MRL:n tarkoittamia maakuntia ovat vuonna 1994 lailla säädetty toiminnalliset taloudelliset maakunnat. Nämä lailla maakunniksi määrätty kuntaryppäät muodostavat lakisääteisesti kuntayhtymiä, joille kuuluu ennen muuta jäsenkuntiensa alueen niin sanottu ”maakuntakaavoitus”. Nämä kuntayhtymät ovat nimeltään maakunnan liittoja. Ei siis maakuntaliittoja. Maakuntaliitot olivat yhdistyksiä ja niitä ei enää ole. Edellinen hallitus oli varsinaisesti kokonaan hävittämässä nämä nykyiset maakunniksi kutsuttavat kuntien muodostamat kuntayhtymät. Ne piti korvata valtionhallinnon alaisilla uusilla maakunnilla.

Maan laaja-alaista kaavoitusta tarvitaan. Sillä huolehditaan maan suuralueiden toiminnallisuudesta ja sovitetään yhteen kuntien intressit. Nykyisiä maakuntakaavoitusorganisaatioita vastaavia laaja-alaisen kaavoituksen organisaatioita myös tarvitaan.

Keskeinen laaja-alaisen kaavoituksen haaste on niin sanottujen ”kaupunkiseutujen” ja näitä väestöllisiä ydinalueita ympäröivien laajempien ympäristöjen ”maakuntien” kehittäminen toisistaan integroidusti riippuvina elimillisinä kokonaisuuksina.

Luontevalta tuntuisi käsitteellisesti korvata nykyiset maakuntakaavat kaupunkiseutu-nimisellä kaavalla. Sitä kuntaa ei Suomesta löydy, joka ei olisi osa jotakin kaupunkiseutua. Nykyisiä maakuntien liittoja nimettäisiin kaupunkiseutulitoiksi. Osassa maata mahdollisesti nykyiset maakuntien liitot sellaisinaan jatkaisivat toimintaansa uudella nimellä. Osassa maata kaupunkiseutukaavojen kuntayhtymien alueet järjestettäisiin uudestaan paremmin vastaamaan alueellisia tarpeita.

Ratkaisu vahvistaisi maan käsittämistä kokonaisuutena, jossa maaseutu ja kaupungit elimellisesti ovat osaa samaa kokonaisuutta ja jossa vastuu kokonaisuudesta kuuluu kaikille.

”X §. Maakuntakaavan laadulliset vaatimukset

Maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota:

- 1) aluerakenteen taloudellisuuteen, toimivuuteen ja kestävyuteen;
- 2) ilmaston, ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin sekä liikennejärjestelmän toimivuuteen;
- 3) luonnonvarojen kestäväan käyttöön ja kiertotalouteen;
- 4) maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;
- 5) maiseman ja kulttuuriperinnön turvaamiseen ja vaalimiseen;
- 6) luonnonarvojen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen ja vaalimiseen; sekä
- 7) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyteen ja viherrakenteen jatkuvuuteen.”

Kritiikki: Koska edellä kohdissa 1-4 korostuvat elinkeinoelämän (kuten rakennusteollisuuden ja infrarakentamisen) tarpeet, tulee laadullisiin vaatimuksiin lisätä vaatimus terveellisestä ja hyvästä elinympäristöstä ihmisille.

”Uudessa suunnittelujärjestelmässä maakuntakaava olisi oikeusvaikutteinen vain valtakunnallisen ja maakunnallisen liikennejärjestelmän ja -verkon sekä muun infrastruktuurin kehittämisen periaatteiden sekä maakunnan viherrakenteen ja sen kehittämisen periaatteiden osalta.”

Kritiikki: Mikäli maakuntakaavan oikeusvaikutteisuus poistettaisiin, maakuntakaavan sisältö olisi pelkkää sanahelinää, ilman että maakuntakaavalla olisi mitään konkreettista mahdollisuutta vaikuttaa kaavoitukseen.

Koska maakuntakaavaa ollaan MRL-kokonaisuudistuksessa muuttamassa merkitykseltään vähäisemmäksi ja sen oikeusvaikutteisuus ollaan poistamassa, on laadullisia vaatimuksia esimerkiksi elinympäristön terveellisyydestä (”ihmisiin kohdistuvien terveyshaittojen ehkäisy”) sisällytettävä enenevästi kuntakaavan laadullisiin vaatimuksiin.

Nykyinen maakuntakaavan oikeusvaikutteisuus suojelee asukkaita ja pienmaanomistajia suurmaanomistajien, kuten kuntien ja kaupunkien harjoittaman kaavoitusmonopolin muutoin mahdollistavalta mielivallalta.

Esimerkiksi Itä-Uudenmaan toinen vaihemaakuntakaava, joka on oikeusvaikutteinen, suojelee Östersundomin alueen asukkaita oman kuntansa, Helsingin, joka on alueella suurmaanomistaja, ympäristönpilaamisprojekteilta, kuten jätiläismäiseltä maa-aineshankkeelta ja jätevedenkäsittelylaitokselta.

MRL-kokonaisuudistuksen nyky muodossaan toteutuessa ongelmana ei siis olisi toimenpidekiellon vaara maanomistajille, vaan päinvastoin vaarana olisi toimenpidekiellon kumoutuminen. Maakuntakaavan nykyisellään sisältämät oikeusvaikutteisuus, suojelumääräykset ja niiden aiheuttamat toimenpidekiellot on ymmärrettävä kansalaisia ja elinympäristöjä suojelevina määräyksinä,

eikä niistä pidä missään tapauksessa luopua.

S.10: "laissa ei enää olisi nykyisen lain 30 §:n 2 momenttia vastaavaa säännöstä suojelumääräyksistä, koska maakuntakaavassa ei enää käsiteltäisi oikeusvaikutteisesti asioita, joihin liittyen voitaisiin antaa suojelumääräyksiä. "

Kritiikki: Maakuntakaavan oikeusvaikutteisuudesta ei pidä luopua. Luopuminen tarkoittaisi kuntakaavan, ja siten kunnan virkamiesten, vallan lisäämistä. Kunta ja sen virkamiehet on päätöselimenä liian pieni ja keskittynyt ja saattaisi lyhytnäköistä omaa taloudellista etua tavoitellessaan tehdä päätöksiä, joilla osalle kunnan asukkaista saatettaisiin aiheuttaa esimerkiksi merkittävää terveyshaittaa. Laajempi turva, joka suojaa kuntapäätäjien (haitallisia ja vakavia seurauksia aiheuttavalta) vallankäytöltä kaavoituksen keinoin, on mahdollista turvata ainoastaan säilyttämällä maakuntakaavoituksen oikeusvaikutteisuus.

Maakuntakaavojen vahvistaminen on palautettava ympäristöministeriölle niiden laadun parantamiseksi. Luonnonsuojelua, aluerakennetta, maisemaa ja kulttuuriympäristöä koskevat asiat tulee niissä olla määräyksen, suositukset eivät riitä. Maakuntakaavojen tulee edelleen oikeusvaikutteisesti ohjata alempaa kaavoitusta.

Useita uusia kaavatasoja ei tule ottaa käyttöön. Asemakaava ja yleiskaava; nykyinen kaavoitustapa on riittävä ja perusteltu tapa toimia.

Uusien kaavoitusnimien käyttöönotto on kallis ja turha prosessi. Niin asukkaat, maanomistajat, kuntalaiset ja virkamiehet, poliitikot joutuvat opettelemaan työlään ja tarpeettoman uuden käsitteistön. Kaikki kirjallisuus ja lomakkeet, verkkosivut, lainsäädäntö joudutaan muuttamaan. Tästä aiheutuu tarpeeton massiivinen kustannus.

Lainsäädännön EU sisällä tulisi pikemminkin yhdenmukaistaa, sen sijaan että Suomi pyrkii kaikessa lainsäädännössä erilaiseksi kuin muu Eurooppa. Erilaistamalla rakentamisen prosesseja ja lainsäädäntöä, käytäntöjä, Suomi pyrkii pääsääntöisesti piilovaikutteisesti sulkemaan rakentamisen markkinat muualta Euroopalta, jotta hintatasoa alentava kilpailu saadaan pidettyä poissa Suomesta. voimassa olevat säännökset ja muutetut lakien sanamuodot eivät ole saatavilla samassa esityksessä, kuten hyvän hallintotavan mukaisesti tulisi olla. Kommentointi vaikea yksiselitteisesti esittää.

Lakimuutos ei tuo positiivista muutosta, eikä toteuta esitettyjä tavoitteita lakimuutokselle.

6. Kommentit kaupunkiseutukaavaa koskeviin pykäliin

Vastaajien määrä: 32

Vastaukset
Tähän myös ehdollisen rakentamisrajoituksen pykälät, kuten kuntakaavassa. Vrt edellä maakuntakaava
- hyvä, että selkeytyy oikeusvaikutus. viherrakenteen osalta tulkintani on, että viherrakenteessa talousmetsät suunnitellaan metsälain mukaisesti. Ei voi olla kaksi lainsäädäntöä ohjaamassa. Teidän pitää määritellä mitä tarkoittaa eurossa tai laskentakaavana" ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa."
Kaupunkiseutukaavan on esitystavaltaan oltava selkeä ja noudatettava esityksessään kartassa näkyviä luonnollisia rajoja kuten kadut, tiet, joet ja muut vesistöt, jne. Nykyinen Helsingin yleiskaava on järkyttävän epädemokraattinen antaen kaupungille vapaat kädet rakentamisen laajuudelle hehtaarin parin rajoissa. Hehtaarille mahtuu kaupunkikortteli kevyesti ja alle jää 3-4 pientalotonttia.
Kaupunkiseutukaava hyväksytään kuntien valtuustoissa tai kuntien yhteisessä toimielimessä (maakuntavaltuustossa). Tähän liittyen pari kysymystä: Kuka päättää siitä hyväksytäänkö kaava kuntien valtuustoissa vai maakuntavaltuustossa? Onko kaupunkiseutukaavan laatimisprosessi laillisesti oikein tehty, jos sen luonnos tai ehdotusvaiheessa kaavaa käsittelevät kuntien toimielimet (esim. lautakunta) tekevät toisistaan poikkeavia päätöksiä? Miten varmistetaan demokraattinen vaikutusmahdollisuus kaavan sisältöön lautakuntakäsittelyissä? Vaihtoehtoina on nähdäkseni joko a) erivät päätökset tekevät prosessista laittoman, jolloin demokraattinen päätöksentekomahdollisuus kaavan sisältöön katoaa tai b) hyväksytään eri kunnista tulevat ristiriitaiset päätökset, joka laittaa kaavan valmistelijat mahdottomaan välikäteen ja varmistaa, etteivät lopputulokset vastaa demokraattisen päätöksenteon tahtoa.
Kaupunkiseudun suunnittelulle on ehdoton tarve. Onko kuitenkin nyt suunniteltu kaupunkiseutukaava vapaaehtoisena oikea tapa? Käykö sille kuten kuntien yhteiselle yleiskaavalle, eli jää käyttämättä? Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että MAL-suunnitelma on viety raskaammaksi prosessiksi, sillä kaupunkiseutukaavaan kohdistuu kaavaprosessi vuorovaikutuksineen? Toki on hyvä, että kaupunkiseutukaava velvoittaisi, kuten yleiskaava.
Tuleekohan tästä lopulta yhtään mitään? Hyvä ajatus, mutta toetuksesta ei ole mitään takeita. Vapaaehtoisuus ei lisää kiinnostavuutta.
Oikeusvaikutteinen kaupunkiseutukaava tulee poistaa suunnittelujärjestelmästä. Vapaaehtoisena ja kuntien yhteistyöhön perustuvana sillä ei ole mahdollista ohjata yhdyskuntarakennetta.
Ks. edellä.
Kokonaan uuden kaavatason luominen tuskin sujuvoittaa tai helpottaa kuntien kaavoitusta. Kaupunkiseutukaavan laadinta kuntien toimesta ja hyväksyminen jokaisessa kunnassa erikseen vie resursseja ja aikaa. Kaupunkiseutukaavan yleiskaavatasoiset oikeusvaikutukset lisäävät yksittäisten kuntien tahtotilojen kuuntelemista ja uhkana on seudullisten tavoitteiden katoaminen. x § Kaupunkiseutukaavan sisältö Sisältökohdasta 2 puuttuu muu infrastruktuuri. x § Kaupunkiseutukaavan laadulliset vaatimukset Kohdasta 1 puuttuu taloudellisuus ja asuinalueiden saavutettavuus. Kohdasta 2 puuttuu tekninen huolto. Kohdassa 5 termi haitallinen eriytymiskehitys kaipaa tarkennusta.
Esitetty vapaaehtoinen ja ohjeellinen kaupunkiseutukaava hämärtää linkitystä maakuntatason kaavoituksesta kuntatasolle, eivätkä sen sisältöesitykset merkittävästi poikkea maakuntakaavan vaatimuksista. Kaavoihin liittyvää suunnittelua tekevät tahot asetetaan valtakunnallisesti eriarvoiseen asemaan ja sekavaan tilanteeseen, jos maahamme tulee valtava kirjo erityyppisiä uuden kaavatason ratkaisuja samalla, kun suurimmassa osassa kunnista se todennäköisesti jää laatimatta osaamisen ja resurssien puutteen takia. Kaupunkiseutukaavan vaikutuksia ei ole tarkasteltu riittävästi. On syytä pitäytyä nykyisen kaltaisessa kaavahierarkiassa.

Hyvä, että kaupunkiseutukaava on vain mahdollisuus eikä pakko.
Onko tarpeellinen kaavamuoto, jos kunnat ovat haluttomia laatimaan ko. kaavoja. Mahdollista laatia, jos kunnat niin haluavat.
Esitetyn kaltaisesta kaupunkiseutukaavasta kannattaa luopua. Kaupunkiseutukaava voisi olla järkevä kehitys-suunta, mutta esitetty tapa on torso vapaaehtoisuuden ja epäselvän kuntien yhteisen laadinta/hyväksymisprosessin seurauksena.
Mikäli luodaan uusi kaavataso, tulisi sen selvästi korvata joko maakuntakaava tai yleiskaava. Jos strateginen (yleis)kaava katsotaan tarpeelliseksi kuntarakenteeltaan hajanaisilla kaupunkiseuduilla, tulisi sen olla yksiselitteisesti pakollinen.
Kaupunkiseutukaavan idea on hyvä, mutta kaavamuoto jää käyttämättä, jos siihen ei velvoiteta.
Kaupunkiseutukaava voidaan laatia. Se voi olla vaikeaa, ilman nimenomaista pakkoa ja ilman maakuntakaavassa laadittua kokonaisnäkemystä. Kaupunkiseutukaavojen laatiminen voi olla harvassa, ja varsinkin, jos kunnat ovat asioista erimielisiä. Tiiviin vuorovaikutusten seuduilla muunlainen yhteistyö esim. liikennekysymyksissä, voi ratkoa vastaavat asiat ilman nimenomaista kaavaakin. Kaavan voimassaoloaika on täysin liian lyhyt (12 vuotta).
Jos maakuntakaavoituksen oikeusvaikutuksellisuutta heikennetään, sulautetaan yleis- ja asemakaavoitus, tulisi kaupunkiseutukaavan tapaisen instrumentin olevan voimakkaammin sitova ja ohjaava. On hankala nähdä, että kaupunkiseutukaavoituksessa voitaisiin saada tehtyä kestäväää kaavoitusta suurempien kaupunkien ja niiden ympäryskuntien välillä ilman korkeamman tason ohjausta/pakotetta. Tätä puolta ei ole myöskään maakuntakaava helpottanut eli tarve on edelleen instrumenteille joilla kuntien välistä kilpailua vähennetään, siirrytään kokonaisuudessaan alueelliseen kaavoitukseen kuntien yläpuolelle tai vähennetään kuntia reippaasti esim. kokoon maakunta.
Kaupunkiseutukaava voisi olla vaikka "osamaakuntakaava", sillä kunnilla ei löydy yhteisiä intressejä poliittisesti vahvistaa yhteistä kaavaa. Laatija maakuntaliitto.
Kaupunkiseutukaavaa ei pidä hyväksyä missään "kuntien yhteisessä toimielimessä" vaan ainoastaan kuntien valtuustoissa. Jos kyseessä olisi jokin uusi elin, tarvittaisiin sitä varten oma muutoksenhakutie. Oikeusvaikutteisesta yleiskaavasta aiheutuvat korvaukset ja lunastusvelvollisuudet koskevat nyt sitä kuntaa, joka on kaavan hyväksynyt; tälle pitäisi kehittää jokin muu järjestely, jos tällaisia velvoitteita syntyy.
Kaupunkilaisen ja valtuutetunkin on vaikea vaikuttaa näin laajoihin kokonaisuuksiin.
MRL-uudistuksessa tavoitteena on sujuvoittaa kaavoitusta ja vähentää kaavatasoja, mutta uudistus nostaa uudeksi kaavatasoksi vapaaehtoisen oikeusvaikutteisen kaupunkiseutukaavan. Tämän laadintaan ja hyväksyntään liittyvät toimenpiteet jäävät alustavissa pykäläluonnoksissa epäselviksi.
Jo nyt on mahdollista tehdä kuntien yhteisiä yleiskaavoja joten tämä ei tuo mitään uutta - ks. edellinen eli maakuntakaavassa tulee pohtia seudullisetkin asiat.
Kaupunkiseutukaavan hyväksymisestä voi syntyä pitkä ja raskas prosessi, jos ei lain tasolla selvästi säädetä sen hyväksymisestä yksiselitteisesti. Jos kaava hyväksytään kunnittain, voi käydä niin, että vasta viimeisen kunnan valtuusto ei hyväksykään kaavaa, vaikka muut kunnat ovat sen jo hyväksyneet tai kuuden kuukauden aika yksikertaisesti menee umpeen prosessin keston vuoksi. Takarajan määrittely on sinänsä kuitenkin perusteltua.
Uudenmaan tapauksessa ei voi lähtökohtaisesti olettaa, että kunnat voisivat jättää kaavoituksensa toisten kuntien valtuustojen päätösten varaan.
Nyt esitetyssä mallissa kaupunkiseutukaava olisi ainoa kaava, joka tosiasiaassa ohjaisi yhdyskuntarakenteen kehittymistä. Jos kaupunkiseutukaavaa ei laadita, ei mikään kaava ohjaa yhdyskuntarakennetta sitovalla tavalla.
KAupankiseutukaavat eivät etene, kun aina on yksi kunta, joka ei hyväksy ko. kaavaa
Hyvin vakiintunut "yleiskaava"-niminen kaavataso on tärkeää säilyttää laissa. Yleiskaavan esiintyminen laissa takaisi sen, että tällä nimellä laaditussa prosessissa on kansalaisilla ollut kunnollinen osallistumismahdollisuus, asiallisesti tehdyt selvitykset ja vaikutusarviot sekä ulkopuolinen laaduntarkkailu (Ely-keskuksen toimesta). Yleiskaavoille on kuntien maapolitiikan ja maankäytön strategian välineenä välttämätön tarve, joten niitä tulitaisiin joka tapauksessa laatimaan. Kunnissa laaditaan nykyisinkin jo maankäyttöstrategioita, visioita ja kaavarunkoja. Näissä prosesseissa ei aina ole ollut MRL:n mukaista vaikutusten arviointia ja osallistumisen mahdollisuutta kansalaisille.
vaikeaa laatia - ei yhtään helpompaa kuin kuntien yhteinen yleiskaava
Olisi uusi maakuntakaavan ja kuntakaavan välissä oleva kaavoitustaso, jonka vaikutukset molempiin suuntiin on luonnoksen perusteella epäselvä ja hyöty todennäköisesti negatiivinen. Ei jatkoon.
Seutukunnat on hyvä kaavoitustaso. Ylemmät kaavat eli valtakunnalliset tavoitteiden ja maakuntakaavan ohjausvaikutukset on näin ihanteellisessa tapauksessa mahdollisuus integroidaan kuntaa laajemmalle alueelle. Seutukunnan kaavoitustyössä on edelleen korostettava luonto- ja ympäristöarvojen erittäin merkittävää näkökulmaa. On tunnustettava että elinkeinoelämän lyhytjänteinen ns. kestävyys on käytännössä ollut ensi sijaista. Elinkeinoelämän pitkäjänteinen kestävyys on mahdollista toteuttaa myös, jos

elinympäristöstämme pidetään aidosti huolta

Kaavamuodon tarpellisuus itsenäisenä kaavamuotona herättää kysymyksiä. Seudullinen yhdyskuntarakenteen suunnittelu on tarpeellista suurilla ja kasvavilla kaupunkiseuduilla etenkin, kun MAL-sopimusten laatiminen on yleistynyt. Mutta mitä muuta painavaa tarvetta uudelle yleispiirteiselle kaavamuodolle on? Kuntien yhteisen yleiskaavan laatimisen mahdollisuutta on käytetty kitsaasti, ja seudullisia kysymyksiä on mieluummin ratkaistu vapaamuotoisella rakennemalliyhteistyöllä.

Yhteisen yleiskaavan ongelmana on, että koko seudun laajuksena sen esitystapa on yleispiirteisempi kuin perinteisten osayleiskaavojen. Periaatteessa yhdellä alueella voi olla voimassa vain yksi yleiskaava kerrallaan. Kun on haluttu pitää voimassa yhtä aikaa sekä uusi yleispiirteinen seudullinen yleiskaava että tarkempi, ehkä suoraan rakentamista ohjaava osayleiskaava, on jouduttu turvautumaan hankaliin ja monimutkaisiin voimaanjättämismääräyksiin osayleiskaavojen osalta.

Kaupunkiseutukaava ratkaisee tämän ongelman, mutta ratkaisu olisi järjestettävissä myös yleiskaavainstrumenttia edelleen kehittämällä, siitä on 1990-luvulta alken muutenkin kehittynyt joustava ja monimuotoinen työkalu.

Vrt edellä maakuntakaavaa koskevaa kommenttia. Maakuntakaava ja kaupunkiseutukaava on syytä yhdistää yhdeksi yhteiseksi laaja-alaisen kaavoituksen välineeksi. Kuten edellä perustellaan sen nimenä olisi parhaiten kaupunkiseutukaava ja kaupunkiseutukaavaa tuottavina organisaatioina olisivat kuntayhtymät, jotka osassa maata saattaisivat olla nykyisten maakuntien liittien mukaisia (joskin nyt kaupunkiseutuliitoiksi nimettyinä) ja toisissa osissa maata uudestaan harkittujen kokonaisuuksien kaupunkiliittoja siten, että kukin kunta kuuluu johonkin kaupunkiseutuliittoon.

Edellä esitetty maakuntakaavan ja kaupunkiseutukaavan yhdistäminen on riippumaton kuntakohtaisen kaavoituksen kehittämisestä. Kuitenkin voisi ajatella, että näille uusille kaupunkiseutukaavojen kuntayhtymille kuuluisi olla pienten kuntien tukena kuntakohtaisessa kaavoituksessa, milloin kunnan omat rahkeet eivät riitä kaavoitusvastuiden hoitamiseen.

” Kaupunkiseutukaavan laadullisia vaatimuksia – kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota

- 1) yhdyskuntarakenteen toimivuuteen ja kestävyys- ja palveluiden, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden saavutettavuuteen;
- 2) liikennejärjestelmän toimivuuteen ja kestävyys- ja palveluiden, erityisesti joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräliikenteen edellytyksiin;
- 3) keskusta-alueiden palveluiden kehittämisedellytyksiin;
- 4) viherrakenteen jatkuvuuteen ja virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyys;
- 5) asuntotuotannon riittävyyden ja monipuolisuuden, elinympäristön laadun sekä alueiden välisen haitallisen eriytymiskehityksen ehkäisyn edellytyksiin;
- 6) luonnonvarojen kestävään käyttöön ja kiertotalouden edellytyksiin;
- 7) elinkeinoelämän kestäviin toimintaedellytyksiin;
- 8) maiseman ja kulttuuriperinnön turvaamiseen ja vaalimiseen; sekä
- 9) luonnonarvojen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen ja vaalimiseen.”

Kritiikki: Koska kyseisessä listassa on mainittu kaavan laadullisena vaatimuksena jopa ”keskusta-alueiden palveluiden kehittämisedellytykset”, ei ole hyväksyttävää, että elinympäristöjen pilaantumisen estäminen on jätetty mainitsematta. Elinympäristön pilaantumisen estäminen tulee olla mainittuna tärkeimpänä erityishuomiota ansaitsevana seikkana. Samoin vaatimus terveellisten elinympäristöjen tuottamisesta tulee olla kirjattuna tärkeimpiin laadullisiin tavoitteisiin. Sama vaatimus koskee myös maakuntakaavoitusta, mutta aivan erityisesti tietenkin kuntakaavoitusta, jonne oikeusvaikutteisuutta ja siten valtaa ollaan MRL-kokonaisuudistuksessa keskittämässä.

Listassa oleva maininta ”elinympäristön laadusta” ei korosta elinympäristön terveellisyysvaatimusta, ja on siten täysin riittämätön kuvaamaan tärkeintä erityishuomiota ansaitsevaa, suunnittelua eniten ohjaavaa seikkaa.

”Maakuntakaava ei ole kuntakaavan ja kaupunkiseutukaavan alueella voimassa muutoin kuin 1 momentissa tarkoitetun kaavojen laatimista ja muuttamista koskevan vaikutuksen osalta.”

Kritiikki: Maakuntakaavoituksen oikeusvaikutteisuutta ei pidä poistaa, vaan maakuntakaavan tulee edelleen ohjata kaavoitustyötä kunnissa.

Nykyinen maakuntakaavan oikeusvaikutteisuus suojelee asukkaita ja pienmaanomistajia suurmaanomistajien, kuten kuntien ja kaupunkien harjoittaman kaavoitusmonopolin muutoin mahdollistavalta mielivallalta.

Esimerkiksi Itä-Uudenmaan toinen vaihemaakuntakaava, joka on oikeusvaikutteinen, suojaa Östersundomin alueen asukkaita oman kuntansa, Helsingin, joka on alueella suurmaanomistaja, ympäristöpilaamisprojekteilta, kuten maa-aineshankkeelta ja jätevedenkäsittelylaitokselta.

MRL-kokonaisuudistuksen nyky muodossaan toteutuessa ongelmana ei siis olisi toimenpidekiellon vaara maanomistajille, vaan päinvastoin vaarana olisi toimenpidekiellon kumoutuminen. Maakuntakaavan nykyisellään sisältämät oikeusvaikutteisuus, suojelumääräykset ja niiden aiheuttamat toimenpidekiellot on ymmärrettävä kansalaisia ja elinympäristöjä suojelevina määräyksinä, eikä niistä pidä missään tapauksessa luopua.

“KAUPUNKISEUTUKAAVA “

“Kaupunkiseutukaava voi olla voimassa korkeintaan 12 vuotta”

Kritiikki: Mikä on aikamäärittelyn tarkoitus? Oikeusvaikutteinen kaava ei voi olla luonteeltaan sellainen, joka raukeaa, vaan kaavoitusprosessin tulee olla jatkuvaa siten, ettei se saa jättää alueiden kehittämistä ja kehittämistarpeita tyhjän päälle, eikä toisaalta saa “avata ovia tuntemattomaan” määräajan umpeutuessa, jolloin se mahdollistaisi kuntakaavoituksessa kaikessa hiljaisuudessa tehtyjen kaavojen toteuttamisen lyhyelläkin varoitusajalla, yllätyksenä ja valitusaikojen umpeuduttua näissä taustatyönä tehdyistä, aiemmin valmistelluista “haamukaavoituksista”.

“X §. Kaupunkiseutukaavan laadulliset vaatimukset”

S.15: “Elinympäristön laatua koskeva vaatimus tarkoittaisi kaupunkiseutukaavan kohdalla sitä, että kaupunkiseutukaavalla luotaisiin edellytykset terveellisten, turvallisten ja viihtyisien alueiden yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle. Tämä käsittäisi esimerkiksi ympäristö- ja terveyshaittoja (kuten melu) aiheuttavien toimintojen huomioon ottamisen asuin-, työpaikka-, keskusta- ja virkistysalueiden suunnittelussa ja niiden sijoittamisen mahdollisuuksien mukaan etäälle toisistaan sekä alueiden mitoituksen siten, että jätetään mahdollisuudet laadukkaille viher- ja virkistysalueille, -yhteyksille ja reitistöille.”

Kritiikki: Kaupunkiseutukaavan vapaaehtoisuuden (on vapaaehtoinen) ja väliaikaisuuteen (voimassa maksimissaan 12 vuotta) kaupunkiseutukaava ei voisi olla se väline, jolla “luotaisiin edellytykset terveellisten, turvallisten ja viihtyisien alueiden yksityiskohtaisemmalle suunnittelulle”.

Kaupunkiseutukaavan ollessa vapaaehtoinen ja väliaikainen, sille ei kannata määritellä tarkkoja vastuualueita, vaan on keskityttävä oikeusvaikutteiseen kuntakaavaan, ja sen sisältöön ja sen laadullisiin vaatimuksiin.

Kuntakaavan sisältövaatimuksissa tulee tietenkin olla edellä lueteltuja seikkoja määritelmiseen.

“X §. Kaupunkiseutukaavan oikeusvaikutukset muuhun suunnitteluun ja viranomaistoimintaan”

“Pykälän 1 momentin mukaan kaupunkiseutukaava olisi ohjeena laadittaessa ja muutettaessa kuntakaavaa. Kaupunkiseutukaavalla olisi siten samanlainen ohjausvaikutus kuntakaavaan kuin yleiskaavalla on nykyisin asemakaavaan.”

Kritiikki: Kaupunkiseutukaavan ollessa vapaaehtoinen ja määräaikainen, sen ohjausvaikutusta ei pidä mitenkään verrata nykyiseen yleiskaavan asemakaavaa ohjaavaan vaikutukseen.

Kaupunkiseutukaava ei toisinsanoen käytännössä ohjaisi kuntakaavaa.

s.17: “Pykälän 4 momentin mukaan kaupunkiseutukaava voisi olla voimassa korkeintaan 12 vuotta. Kaupunkiseutukaavat olisivat määräaikaisia kaavoja, ellei niitä pidettäisi muuttamalla ja päivittämällä ajan tasalla. Määräaikaisuutta koskevalla säännöksellä varmistettaisiin kaupunkiseutukaavan ajantasaisuus.”

Kritiikki: Nykyinen yleiskaava ei ole voimassa määräaikaisesti. Kaupunkiseutukaavan ohjausvaikutus -määräaikaisena- olisi voimassa vain ohimenevästi. Määräajan umpeuduttua kaavoitusdiktatuuri siirtyisi kunnalle täysimääräisenä, koska nyt käsitellyssä olevan MRL-konaisuudistusluonnoksen mukaan edes maakuntakaava ei ohjaisi, koska sen oikeusvaikutteisuus poistettaisiin, eikä maakuntakaava siten suojelisi kuntien asukkaita kuntapäätäjien mielivaltaisilta päätöksiltä, joilla elinympäristön hyväksikäyttö ja pilaantuminen tehtäisiin luvalliseksi.

Kaupunkiseutukaavan ajantasaisiksi päivittäminen olisi erilaisissa kaavoitusintresseissä epätodennäköistä, sillä eri kuntien tulisi olla kaavoituksen päivittämisestä yksimielisiä tai löytää kompromissi. Kaupunkiseutukaavan ollessa väliaikaisuudesta vapaaehtoistoimintaa kompromissien löytäminen ei olisi motivoivaa. Käytännössä kaupunkiseutukaavat olisivat siis lyhytaikaisia ja turhia. Kaupunkiseutukaavoituksella ei olisi käytännössä minkäänlaista pitkäaikaista ohjausvaikutusta. Kaupunkiseutukaavoituksen ollessa turhaa byrokratiaa, se kannattaa lopettaa ennen kuin aloitetaan.

Ei ole tarpeellinen kaavoitusmuoto. Tarvittaessa voidaan käyttää maakuntakaavaa tai sellaisen osaa. Kunnat voivat myös edelleen tehdä yleiskaavoja yhteistyössä, vaikeivät oikeusvaikutukset ulottuisikaan kunnan rajan yli ilman maakuntakaavan mukana oloa.

Kaupunkiseutukaava nimistä uutta tasoa ei tule ottaa käyttöön. Asemakaava ja yleiskaava; nykyinen kaavoitustapa on riittävä ja perusteltu tapa toimia.

Uusien kaavoitusnimien käyttöönotto on kallis ja turha prosessi. Niin asukkaat, maanomistajat, kuntalaiset ja virkamiehet, poliitikot joutuvat opettelemaan työlään ja tarpeettoman uuden käsitteistön. Kaikki kirjallisuus ja lomakkeet, verkkosivut, lainsäädäntö joudutaan muuttamaan. Tästä aiheutuu tarpeeton massiivinen kustannus.

Lainsäädännön EU sisällä tulisi pikemminkin yhdenmukaistaa, sen sijaan että Suomi pyrkii kaikessa lainsäädännössä erilaiseksi kuin muu Eurooppa. Erilaistamalla rakentamisen prosesseja ja lainsäädäntöä, käytäntöjä, Suomi pyrkii pääsääntöisesti piilovaikutteisesti sulkemaan rakentamisen markkinat muualta Euroopalta, jotta hintatasoa alentava kilpailu saadaan pidettyä poissa Suomesta.

voimassa olevat säännökset ja muutetut lakien sanamuodot eivät ole saatavilla samassa esityksessä, kuten hyvän hallintotavan mukaisesti tulisi olla. Kommentointi vaikea yksiselitteisesti esittää.

Lakimuutos ei tuo positiivista muutosta, eikä toteuta esitettyjä tavoitteita lakimuutokselle.

7. Kommentit kuntakaavaa koskeviin pykäliin

Vastaajien määrä: 33

Vastaukset

Kuntakaavan säädökset ovat täysin riittämättömiä kestäväan kaupunkisuunnitteluun. Taajamarakenteen sisällä koko strateginen suunnittelu puuttuu, koska kaavoja pitää käytännössä laatia pelkällä asemakaavatasolla.

Keskustoissa tämä tarkoittaa yksittäisten maanomistajien tonttikohtaisia kaavamuutoksia, jolloin kokonaisuutta ei pystytä hallitsemaan. Mikäli strategista kokonaisuutta ei pystytä pitämään hallinnassa mm. suurien yhtiöiden päätöksentekojoihin kohdistaman paineen takia kaupunkikuva tulee kärsimään, koska taustalla ei ole esim. yleiskaavaa johon vedota.

Mikäli päädytään yhteen kuntakaavaan, kaavataso pitäisi olla skaalautuva. Eli tarkastalteassa kaavaa läheltä sen pitäisi olla asemakaavan tarkkuudella, mutta tarkastalteassa kauempaa sen pitäisi olla strategisen yleiskaavan tasolla. Tietomallipohjaisena tämä ei aiheuttaisi ongelmia. Tällöin kaavoituksessa voitaisiin ensin tarkastella suurella tasolla, että onko muutos strategisen tason mukainen ja perustellusta syystä tätä strategista tasoa voitaisiin muuttaa samassa kaavaprosessissa, mikäli todetaan, että taso on vanhentunut. Esim. kaupansuuryksikön tapauksessa tai kaupungin laajentuessa entiselle maaseutualueelle. Strategista tasoa voitaisiin myös muuttaa laajemmalla alueella, kuin pelkän tarkemman tason kohdalla. Tämän jälkeen prosessissa tarkasteltaisiin tarkempi asemakaavataso, jonka pitäisi noudattaa strategista tasoa. Vain skaalautuva järjestelmä mahdollistaa riittävän suunnittelun, jos päädytään yhteen kaavatasoon.

Ehdollisen rakentamisrajoituksen toteaminen sekä neuvottelua yms koskeva menettely säänneltävä. Nyt huonosti tunnettu.

- hyvä, että selkeytyy oikeusvaikutus. viherrakenteen osalta tulkintani on, että viherrakenteessa talousmetsät suunnitellaan metsälain mukaisesti. Ei voi olla kaksi lainsäädäntöä ohjaamassa. Teidän pitää määritellä mitä tarkoittaa eurossa tai laskentakaavana" ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa."

Kuntakaava on ajatuksena hyvä, mutta digitalisaation kannalta asia on erittäin hankala, koska nykyiset tietojärjestelmät on kehitetty kaksijakoiseen kaavajärjestelmään (asema ja yleis). On selvää, että vanhan kaksijakoisen järjestelmän kaavat tulevat olemaan voimassa vielä vuosikymmeniä ja samaan aikaan pikku hiljaa alkaa tulla uusia kuntakaavoja. Miten tätä "sekamelskaa" sitten hallitaan digitaalisilla välineillä. Käsittääkseni asemakaavoja on voimassa jopa 1800-luvun suunnitelmien pohjalta. Siirtymäaika pitää olla siis todella lyhyt, että vanha kaavajärjestelmä uudistetaan uudeksi kuntakaavahierkiaksi. Muuten pitää roikuttaa vanhaa kaavajärjestelmää vuosikymmeniä. Kaavojen uudistamisen kustannukset voivat olla sellaiset, että tämä uudistus on mahdoton ajaa läpi. Tai siis se johtaa siihen, että yksi kuntakaava-ajatus ei tule toteutumaan, vaan tulee säilymään yleispiirteinen ja detaljikuntakaavahierarkia. Tavoite lienee siis mahdoton tai tästä uudistuksesta ei taida olla mitään hyötyä.

Miten kuntalaisten vuorovaikutus ja osallistuminen huomioidaan kuntakaavatasolla?

Yleiskaava on tärkein ohjaava kokonaiskuva kunnan yhdyskuntarakenteen kehityksen kannalta, joka kestää hallituskausien yli. Mikäli tällainen ohjausvaikutus poistuu, on riskinä, että "yleiskaavataso" ohjausvaikutusta ei enää käytännössä olisi. "Yleiskaavataso" linjauksia voidaan myös herkästi muuttaa sen hetkiseen poliittiseen agendaan sopivaksi. Kuka päättää, mitä aluetta on tarkoitus suunnitella milläkin tarkkuustasolla? Kuntapäätäjätkö? Miten varmistamme tällöin pitkäjänteisen kehityksen, joka ohjaa yhdyskuntarakennetta aidosti hiilineutraalia ja kestävää lopputulosta kohti?

Vaikea arvioida tilannetta kokonaisuutena, kun ei tiedä edes, mitä muissa pykälissä (esim. kaavojen toteuttaminen) tullaan lopulta säätämään. Pitäisi olla koko lakiluonnos olemassa, jotta asiaa pystyisi kunnolla arvioimaan. Onko muutos liian radikaali maallikon näkökulmasta?

En kannata perusteltua aloiteoikeutta. Nykytilanne on ihan ok tältä osin. Muutos vain lisäisi kaavoituksen työmäärää eikä välttämättä toisi tavoiteltuja hyötyjä.

Yhden kuntakaavan malli jää kovin epämääräiseksi ja sen vaikutuksia on tässä vaiheessa mahdotonta arvioida. Pidän parempana vaihtoehtona nykyisen kaavahierarkian säilyttämistä ja siinä todettujen puutteiden korjaamista.

Kuntakaavan osalta tulee ottaa huomioon kuntien kaavoitusresurssit, riittävät siirtymäsäännökset ja vaikutukset maapolitiikkaan.

Tavoite kaavoituksen sujuvoittamisesta on ymmärrettävä. Kuntakaavamalli hämärtäisi kuitenkin rajanvetoa kunnan strategisen suunnittelun ja maankäytön tarkemman suunnittelun välillä siten, että jouduttaisiin olemaan liikaa maanomistajien ja muiden intressitahojen ohjattavana ja kaupunkien päätösvalta pienenisi. Kaavoituksen joustavuutta voidaan kehittää muillakin tavoin kuin yhdistämällä tasot lain velvoittamana. Kunnille tulee varata mahdollisuus suunnitella yleiskaavaa ja tarkempaa kaavatasoa erillisinä,

kuten nytkin.
<p>Jos määrätään, että rakennuslupaa ei saa myöntää siten, että vaikeutetaan kuntakaavan toteutumista, niin miksi tarvitaan erillinen momentti sallimaan sellaisen määräyksen laittaminen kuntakaavaan? Voisiko tämän "lupa tai rahat" -periaatteen käyttämisestä tai käyttämättä jättämisestä muotoilla erilaisen selkeämmän momentin?</p> <p>Kuntakaavan laatimisaloite on hyvä uusi pykälä.</p> <p>Oikeansuuntainen tavoite, että tiheään asutuissa kasvukeskuksissa ja harvaanasutuilla alueilla on erilainen kaava. Jos kaupunkiseutukaavaa ei laadita, kunnan yleiskaava tulisi laatia kaupunkiseutukaavan sisältövaatimuksia noudattaen. Kuntakavoituksessa nykyiset kaksi tasoa yleispiirteinen yleiskaava ja rakentamista ohjaava asemakaava tulee säilyttää. Tiheään asutulla alueella, missä rakentamisen paine on suuri ja rakennutehokkuuden nostaminen on taloudellisesti kannattavaa, kokonaisuuden hallinnalta putoaa pohja ilman oikeusvaikutteista yleiskaavaa.</p> <p>Ajatus yhdestä kuntakaavasta on sekava, huonosti valmisteltu ja esitettyä toimimatonta. Suurimpina ongelmina on: 1) nykyisen asemakaavan velvoitteita/oikeuksia ei tunnisteta, 2) yleiskaavan kaltainen yleispiirteinen strateginen suunnittelu käytännössä loppuu, 3) uuden kaltaisen kuntakaavan laadintaan ei käytännössä ole resursseja, jolloin nykyiset asemakaavat ovat käytännössä kuntakaavoja todella pitkään.</p> <p>Jatkovalmistelussa tulisi palata selkeästi määriteltyyn kaksitasoiseen kuntakaavoitukseen sekä erottaa kaupunki/maaseutualueet toisistaan.</p> <p>Yleiskaava kaavamuotona olisi edelleen tarpeen, erityisesti alueilla, jonne ei laadita kaupunkiseutukaavaa. Yleiskaavan sisältö ja laadulliset vaatimukset samat kuin kaupunkiseutukaavassa! Yleiskaava tulisi hyväksyä valtuustossa, päätösvaltaa ei tulisi siirtää. Kunnissa laadittavat yksityiskohtaisemmat kaavat voivat olla nimeltään myös kuntakaavoja ja hyvä, että ne ovat joustavia, koska ohjaustarve vaihtelee. Esitetty säädös kuntakaavamääräyksistä vaikuttaa ylen löysältä, maanomistajien näkökulma on ylikorostunut.</p> <p>Maanomistajille kaavoitusoikeus</p> <p>Katso kohta 9.</p> <p>Kuntakaava on uudistuksen mielenkiintoisin osa. Periaatteessa kaavoituksen näkeminen kokonaisnäkemyksen muodostamisen jälkeen (kuntakaava) ajankohtaisten asioiden ratkomisen tarkennuksina tai suoraan kaavan perusteella skaalautuvana (joustavana) voi olla hyvä asia, varsinkin alueilla, joissa kehittämistä on vähän tai se on tavanomaista (kuten yksittäinen rakentaminen). Kuntakaava ei voi kuitenkaan olla yleiskaavan tapaan samalla lailla strateginen ja tulevaisuuteen nojautuva. Toisaalta kuntakaavan muuttaminen jää esityksessä epäselväksi (onko se alueellista kuten asemakaavassa). Esitys on tässä vaiheessa niin suppea, eikä asiaan liittyvää kokonaisuutta voi hahmottaa, että myös kommentointi on mahdotonta. Kysymyksiä aiheesta on ainakin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kai kunnan tulee laatia kuntakaava koko alueelle? Alueilla ei muuten ole välttämättä kuin VAT:t suunnittelujärjestelmästä jäljellä? - Kuntakaavan hyväksyminen valtuusto tai hallitustasolla? - Kuntakaavamääräykset = nykyiset asemakaavamääräykset. Kai määräykset pitäisi katsoa kuntakaavan kokonaisuus huomioiden lakiin? - Miten hajarakentaminen ja suunnittelutarve? - Voidaanko kuntakaavasta poiketa? Miten rantarakentaminen ohjataan? - Miten maanomistajan oikeudellinen asema vs. kuntakaavan eri tarkkuustasot? -Miten kuntien toteuttamisvelvollisuus vs. eri kuntakaava-alueet? <p>Avoimet konkreettiset kysymykset ovat tämän tässä järjestelmässä merkittävimmän kaavamuodon osalta niin auki, ettei ole mahdollista ottaa kokonaisuuteen kantaa.</p> <p>Kuntakaavan ajantasaisuuden arviointi 10 vuoden välein tarpeen, mutta toimiiko kaavoitus tuolla syklillä?</p> <p>Kuntakaavan osalta on hyvä kysyä, onko yksityisen aloitemahdollisuuden kasvattamisen taustalla riski kaavamopolin kyseenalaistamiselle. Kaavamopolin on ollut pitkään tae kestäväälle suunnittelulle. Kestävän yhdyskuntarakenteen kannalta aivan olennainen suunnittelun taso uhkaa heiketä, tämän ehdotetun mallin perusteluissa olevan muotoilun takia: "Nykyisin yleiskaava ohjaa asemakaavan laadintaa ja osaltaan varmistaa asemakaavan sopeutumisen laajempaan kokonaisuuteen, mutta yhden kuntakaavan mallissa nykyinen yleiskaava-asetus -suhde poistuisi. Kuntakaavassa voitaisiin kuitenkin määrittellä yleisellä tasolla kehittämisperiaatteita ohjaamaan tarkempaa suunnittelua." Tästä seuraa, että (kun maakuntakaavankin oikeusvaikutteisuutta heikennetään) oikeusvaikutuksettomat kehittämisperiaatteet tulisivat ainoiksi yleispiirteisen suunnittelun välineiksi. Yleiskaavoitus ja sen suhde asemakaavoitukseen on myös nykyisellään taannut harkitun ja suunnitelmallisen oikeusvaikutteisen prosessin, vaikka se vaikuttaa välillä hitaalta ja vähemmän joustavalta.</p> <p>Asemakaavan ja yleiskaavan sulauttaminen kuntakaavaksi johtaisi lähes kaikilla kaupunkialueilla tilanteeseen, joissa ns. kuntakaavan tarkastelun tarkkuus on mm. tonttien rakennusoikeuksien määrittelyn takia yksityiskohtainen, missä ei olisi mahdollisuutta yleiskaavaan rinnastettavaan suunnitteluun kunnan rajojen sisällä.</p>

<p>Tulee välttää tilanne, jossa kuntakaavan mahdollisuus toimia oikeusvaikutteisena yleispiirteisen suunnittelun välineenä suljetaan pois, jos kuntakaavaa on pakko käytännössä tehdä joko yksityiskohtaiseksi tai yleispiirteiseksi. Alueilla, joissa olisi tehtävä yksityiskohtaista suunnittelua kuntakaavalla, ei jäljelle jäisi yleissuunnittelun mahdollisuutta. Tuon perusteluissa olevan muotoilun takia molempia ei voi saada.</p>
<p>Kuntakaava vaikuttaa todella sekavalta työkalulta. Todellisuudessa taitaa käydä niin, että siitä tulee niin laaja kaava-asiakirja, ettei sitä saada koskaan kunnolla valmiiksi. Nykyinen kaavahierarkia on erittäin hyvä ja joustava, jos osallisten viranomaisten toimivaltaa karsitaan ennestään. Osallisten viranomaisten vaatimat selvitykset ovat yhä aivan kohtuuttomia ja tuntuu, että selvityksiä pitää tehdä vain, jotta esim. museoviranomainen saa aineistoja, mutta kaavaratkaisuun selvitykset eivät liity. Maakuntamuseo tarjoaa, että voi itse tehdä kaavan vaatimia selvityksiä ja sitten arvio selvitysten riittävyttä, eikö tämä ole ristiriitaista. Museoviranomaisen toimet tulisi yhdistää yhdeksi valtakunnalliseksi toimijaksi = MUSEOVIRASTO.</p>
<p>Tämähän tarkoittaa käytännössä nykyisen kaavoituksen jatkamista sillä erolla, että yleiskaavasta poistetaan jo asemakaavoitetut alueet eikä yleiskaava enää ohjaa niiden muuttamista. Seudulliset ja tätä alemman tason viheryhteydet, jotka nyt ovat yleiskaavassa ja asemakaavassa, menettävät suojansa, mikä on huono asia.</p> <p>Nyt yleiskaavaa voidaan käyttää ohjaamaan kaupunkirakenteen tiivistämistä ja sekundääristen toimintojen siirtämistä pois tehokkaamman rakentamisen alueilta. Yhden kaavatason mallissa menetetään tämä mahdollisuus ja joudutaan etenemään postimerkkikaavoituksella.</p> <p>Perustelutekstissä sanotaan virheellisesti, että rakennus- ja toimenpidelupaa koskevat säännökset olisivat samat kuin nykyisin yleis- ja asemakaavaa koskien. Käytetyn muotoilun perusteella ei kuitenkaan voisi kuntakaavassa antaa suoraan lupaa tuulivoimalan rakentamiseen kuten nykyisin. Kun katsotaan, miten tuulivoimaa on rakennettu keski-Euroopassa, olisi hyvä jo kaavoituksessa avata mahdollisuuksia kaikkialle sinne, missä voimaloista ei olisi haittaa.</p>
<p>Mielestäni on tärkeää säilyttää jako yleiskaavaan ja asemakaavaan. Tässä järjestelmässä kuntalaisen on vielä mahdollista vaikuttaa. Kuntakaava heikentäisi kuntalaisen oikeusturvaa ja antaisi mielivaltaiselle päätöksenteolle mahdollisuuden. Viherverkko on asukkaan näkökulmasta kaupungin/kunnan/taajaman runko ja tärkein elämisen laatuun vaikuttava tekijä. Samalla se on luonnon ja ilmaston säilyttämiseksi elintärkeä. Viherverkon merkitystä kaavoituksessa pitää vahvistaa, ottaa se suunnittelun lähtökohdaksi. Kuntakaavassa se katoaisi informaatioaineistoksi - niin ei saa käydä.</p>
<p>Alustavien pykäluonnoksien yhteydessä ei ole esitetty kuntakaavan vaikutuksia mm. kiinteistönmuodostukseen, kiinteistöjen ja maanarvon muodostukseen, maanhankintaan, raakamaan ja yleisten alueiden lunastuksiin, etuosto-oikeuteen sekä kunnan velvoitteisiin yleisten alueiden rakentamista ja kunnossapitoa koskien.</p> <p>Uudistusta tulee jatkaa kuntien kaavoituksen osalta nykyisen lainsäädännön kaltaiseen kaavahierarkiaan perustuen.</p> <p>Uudistusten osalta tulee tehdä tarkat selvitykset ja vaikutusten arvioinnit em. maapolitiikan keinovalikoimaan ja kiinteistöjen arvon muodostukseen, kiinteistöjen verotusta ja luottokelpoisuutta unohtamatta.</p>
<p>Suurin muutos nykykäytäntöön MRL-uudistuksessa koskee aiempien yleis- ja asemakaavatasojen yhdistämistä yhdeksi kaupunkiseutu- tai kuntakaavaksi. Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän muutosesityksen mukaisesti saattaa saman kunnan tai naapurikuntien alueelle syntyä sekä mittakaavaltaan, määräyksiltään että sisällöltään hyvinkin erilaisia maankäyttöä ohjaavia suunnitelmia. Laaja tulkinnanvaraisuus ei palvele tasapuolisuutta eikä oikeudellista selkeyttä.</p> <p>Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän muutosesityksessä kunnalle osoitetaan uusia kustannuksia ja velvoitteita. Kuntakaavamääräyksissä velvoitetaan kunta korvausvelvolliseksi muun kuin valtakunnallisesti merkittävän kohteen suojelun osalta. Kohdassa viitataan rakennusperinnönsuojelun annettuun lakiin (498/2010), jossa puolestaan viitataan MRL:ään. Muutosesitys siten edellyttäne myös lain 498/2010 muuttamista. MRL-uudistus edellyttäne tarkistuksia useiden muidenkin lakien rajappintoihin.</p> <p>Nykyisessä MRL:ssä olevista kunnan oikeuksista ja keinoista perä kaavoituskustannuksia ei muutosesityksessä mainita mitään. Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän muutosesityksen toimivuuden arviointia haittaa se, että ei ole tietoa muista mahdollisesti esille tulevista lakipykälästä kuin nyt lausunolle tulleet "Alustavat pykäläluonnokset".</p>
<p>Nykyiset yleis- ja asemakaavat ovat koeteltu ja toimiva systeemi, jota voidaan kehittää ja hioa paremmaksi. Kuntakaava esitettyssä muodossa olisi sekava ja jopa huononnuista nykyiseen. Jos osa aineistosta menisi vain informaatio-aineistoon eikä oikeusvaikutteiseksi määräykseksi ja aluevarauksiksi, mikä olisi kaavan ohjausvaikutus? Tällä heikennettäisiin juuri yleisen edun valvontaa. Mitä kaikkea tästä systeemistä voisi eri oikeuksien näkökulmasta seurata? Kaavoituksen täytyy turvata kaikkien oikeudet tasapuolisesti ja osallistuminen pitää turvata. Miten käy vaikutusten arvioinnin? Siltä pitää nykyaikana pikemminkin vahvistaa ja parantaa kuin heikentää. Hallitusohjelmakin toteaa: Kaavoitus perustuu kattaviin vaikutusarvioihin ja Parannetaan ihmisten osallistumismahdollisuuksia</p>
<p>Ei ole mitään järkevää syytä hävittää yleis ja asemakaavaa. Päinvastoin olisi tarvetta muodostaa joku kevyempi kaavamuoto asemakaavasta väestökadosta kärsiville seuduille - ei ole mitään</p>

<p>järkeä luoda samoja pykälä Espoon ja pihtiputaan tai Miehikkälän rakentamiseen - aiemmin oli rakennuskaava ja asemakaava!!!</p>
<p>ei tarpeellinen nimenmuutos, asemakaavaa koskevia pykälä voisi hyvin tarkentaa ajamaan samaa päämäärää. Yhtenäiset kaavamerkinnot ovat edelleen tarpeen, jotta eri kuntien kaavoja pystytään lukemaan.</p>
<p>paljon ongelmia - eniten kaavoja laaditaan suurilla ksupunkiseuduilla, joiden alueilla on paljon erilaisia intressejä ja ristiriitoja - niillä tarvitaan tarkemman kaavoituksen pohjaksi sitovaa, laaja-alaisempaa ja vähemmän yksityiskohtaista kaavoitusta, jotta laajasti vaikuttavista asioista saadaan sovituksi ja kaavoja lainvoimaisiksi - pitää olla linjauksia pitkälle eteenpäin, jotta maankäytössä olisi myös jatkuvuutta ja luotettavuutta - niiden puute haittaisi eirytisesti elinkeinoelämää</p>
<p>Kunnan itsehallintoa alueensa enkeinojen kehittämiseen ja keskinäiseen yhteensovittamiseen kunnan yleiskaavan avulla on parannettava. Ja kunnan yleiskaavassa määrittämänsä elinkeinojen yhteensovittamisen tahtotila on yksikäsitteisesti määritettävä ensisjaiseksi huomioitavaksi seikaksi muiden lupaviranomaisten käsittelyissä. Huom. esim tarvittavat uudet viittaukset kaivoslakiin.</p>
<p>Kuntakaavoituksen avuksi on tultava ylemmiltä kaavoitustasoilta riittävät määräykset. Kuntatason kyky laadukkaasta kestävästä kehityksen mukaista kaavoitustyötä on käytännössä osoittautunut hyvin haasteelliseksi. Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia on lisätty, mutta usein käytäntö on ollut elinympäristön pilaaminen. Näennäiskuulemisen käytännöt ovat vahingollisia. Myös todellisia vaikutusmahdollisuuksia on oltava omaan elinympäristöön. Intressit ovat tietenkin ristiriitaisia ja siksi on riittävillä määräyksillä taattava että laadukkaat elämisen ehdot on otettu huomioon. Näitä ovat luonnon monimuotoisuus, ympäristön laatu (mihin liittyy ilmastonmuutos ja muut ympäristöongelmat), mahdollisuus luonnonläheiseen elämään, aikaisempien sukupolvien kulttuurisesti merkittävät aikaansaannokset ovat myös kaikki otettu huomioon.</p> <p>Jos siirrytään yhteen kuntakaavaan, on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että kaavanvaikutukset on huomioitu koko kunnan tasolla. Tämä tulee olemaan haasteellista.</p>
<p>Kun alueidenkäytön suunnittelujärjestelmään on haluttu tuoda uusi kaavamuoto eikä kaavatasojen lukumäärä ole haluttu nostaa, niin on ajautettu naittamaan väkisin yhteen yleiskaava ja asemakaava. Asemakaava on ollut kaavajärjestelmän ainoa suoraan toteuttamista ohjaava kaava ja se on tiukasti sidoksissa kunnan maapolitiikkaan. Kaavajärjestelmän asapaino muuttuisi niin, että olisi 2,5 yleispiirteistä kaavaa ja puolikas suoraan toteutusta ohjaava kaavamuoto. Toisaalta yleiskaavaa on jo onnistuneesti kehitetty entistä monikäyttöisemmäksi kunnan yleispiirteisen maankäytön ohjaamisen työkaluksi. Kaavamuodoilla on selkeät ja vakiituneet käyttöalansa.</p> <p>Uusi kuntakaava muistuttaisi esitystapansa osalta kaketi enemmän asemakaavaa, koska yleiskaavasta tuotavat piirteet olisivat kehittämisperiaatemekintöjä ja määräyksiä, yleiskaavatasoiset aluevarausmerkinnät jäisivät pois käytöstä.</p> <p>Kuntakaavavsta uhkaa tulla kuntalaisen kannalta vaikeasti hahmotettava kokonaisuus, kun saman kaavamuodon puitteissa olisi mittakaavaltaan toisistaan poikkeavia asioita. Mahdollisuus laatia kuntakaavaa vaiheittain sekä kaavan mahdollinen myöhempi muuttaminen vaiheittain tekevät kuntakaavatilanteen tulkinnasta hankalaa jopa ammattilaiselle. Tämä vaatisi tuekseen erittäin toimivia tietojärjestelmiä.</p>
<p>Nykyisen yleiskaavan, osayleiskaavan ja asemakaavan kolminaisuuden tilalle tarjotaan kuntakaava-nimistä yhdistelmäkaavaa. Kuulostaa söpöltä. Kuntakaavoja olisi yksi per kunta. Se olisi aina oikeusvaikutteinen. Vähän kuin rakennusjärjestys. Yksi ytimekäs asiakirja. Sillä siisti. Paitsi, että kuntakaavan voi laatia myös vaiheittain. Tai osa-alueittain. Ja erityisen tarkkaa suunnittelua vaativista osa-kohteista voidaan tietenkin laatia postimerkkikaavat. Ja kuntakaavan koko kuntaa koskevista kehittämisperiaatteista voidaan luonnollisesti päättää erikseen. Mikään ei siis muuttunut. Paitsi, että hävitettiin havainnollisia käsitteitä. Edessä on myös mielenkiintoisia juridisia tilanteita. Vaikkapa kun uuden kuntakaavan oikeusvaikutteinen yleinen periaate on ristiriidassa vanhan asemakaavan kanssa.</p> <p>Ehdotus kuntakohtaisten kaavojen nykyisten tasojen korvaamisesta yhdellä kuntakaavalla on joka suhteessa keskeneräinen ja kelvoton. Ehdotus on syytä haudata pitemmitä puheita.</p> <p>Tämä ei tarkoita etteikö kaavoitusta olisi syytä uudistaa ja kehittää. Milloin on tiedossa selkeä toimimattomuus, se lienee myös paikattavissa täsmäpaikkauksella. Jos taas tavoitteena on perustavanlainen kokonaisuudistus, kehittämisen pitää perustua perusteelliseen nykyisen kaavajärjestelmän ongelmien analyysiin. Oikein asetettu kysymys kun tuppaa olemaan puoli vastausta.</p> <p>Kaavoituksen uudistamisen lähtökohtana oli toive kaavoituksen nopeuttamisesta. Kaavoituksen "hitaus" ei kuitenkaan välttämättä ole vähäisimmässäkään määrin huonon kaavoitusjärjestelmän syytä. Kaavoitus vain sattuu olemaan se kohtauspaikka, jossa kaikki ne vaatimukset kohtaavat, jotka monenlaisessa erikoislainsäädännöissä on säädetty huolehtimaan monimutkaistuneen yhteiskunnan perustelluista tarpeista. Nyt esitetyt muutokset ainakaan ei sujuvoita kaavoitusta.</p> <p>Kaavoituksen tosiasiallisena haasteena lienee, pitäisikö meidän lähestyä niin kaupunkien kuin maaseudun rakentamista toisella tapaa, jolla voisimme yhtä aikaa huolehtia intressien yhteensovittamisesta ja olla antamassa tilaa ennakoimattomille tarpeille ja aivoituksille. Ehkäpä toisenlaisen lähestymistavan kautta osaisimmekin olla sekä nopealiikkeisempiä että tuottaa entistä parempaa ympäristöä.</p>

Käyty keskustelu kuntatasoisen kaavoituksen uudistamisesta selvästikään ei ole tuottanut selkeää ajatusta uudeksi kaavoitusjärjestelmäksi. Vielä ei olla lähelläkään sellaisia ratkaisuja, joita kannattaisi pukea pykäläluonnosten muotoon.

Tarvitaan ensin kirkas ajatus. Sen jälkeen vielä hahmotellun rakennelman oikeusvaikutusten perusteellista juridista punnintaa. Sitten vasta pykäläien hiomiseen. Kolme sakkokierrosta.

“Kuntakaava ei saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua kuntakaavan tarkoitus huomioon ottaen.”

Kritiikki: Kuntakaavan tärkeimpänä tarkoituksena ja ohjenuorana tulee pitää terveellisen ja turvallisen elinympäristö luomista ja ylläpitämistä. Edellä olevassa lainauksessa jää arvailujen varaan, kuka tai mikä taho määritteli, missä tilanteessa elinympäristön laadun merkityksellinen heikentäminen OLISI perusteltua. Mikäli sellainen tilanne olisi mahdollinen, tulisi esittää esimerkki tai pari. Lainauksen teksti asettaa kyseenalaiseksi, onko lainsäätäjällä ymmärtänyt asioiden tärkeysjärjestystä. Tekstiä ei voi sellaisenaan tosissaan esittää luonnoksena lakitekstistä. Tärkeysjärjestys (esim: tärkeimpänä suunnittelua ohjaavana tekijänä on pidettävä ihmisten oikeutta terveelliseen ja turvalliseen elinympäristöön) tulee kirjata kyseiseen lain kohtaan.

“Kuntakaava ei saa suoraan rakentamista ohjaavien alueiden ulkopuolella aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.”

Kritiikki: Kaavoituksella mahdollistetaan monenlaisia ympäristön vaarallisuutta ja haitallisuutta lisääviä toimintoja. Näiden toimintojen vaikutukset eivät rajoitu naapuritonttien alueelle, vaan leviävät hankkeen laajuudesta ja luonteesta riippuen hyvinkin laajalle alueelle ympäristöön. Vaikutukset voivat sisältää elinympäristöä pilaavia tekijöitä yhdestä tai monesta päästölähteestä ja pilata esimerkiksi ilmanlaatua, aiheuttaa melua tai melupiikkejä tai aiheuttaa tärinää, jolloin tärinävaaran etenemistä ja laajuutta on hyvin vaikea ennustaa, sen riippuessa maaperän tärinänjohtavuusominaisuuksista. Tekstistä on siis poistettava sanat “suoraan rakentamista ohjaavien alueiden ulkopuolella”.

“Suoraan rakentamista ohjaavalla kuntakaavalla ei saa asettaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle sellaista kohtuutonta rajoitusta tai aiheuttaa sellaista kohtuutonta haittaa, joka kaavalle asetettavia tavoitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä voidaan välttää.”

Kritiikki: Juuri tästä syystä on painotettava, että kaavalle asetettavat tavoitteet tulee kirjata tärkeysjärjestykseen, ja tärkeimpänä tulee olla ihmisten oikeus terveelliseen ja turvalliseen elinympäristöön.

“Kaavalle asetettavia vaatimuksia” tulee myös listata lakiin, ja edellä mainittuun tapaan tärkeimmäksi on muistettava nostaa ihmisten oikeus terveelliseen ja turvalliseen elinympäristöön.

“X §. Kuntakaavan oikeusvaikutukset”

“Kuntakaava-alueelle ei saa myöskään sijoittaa toimintoja, jotka ovat haitallisten tai häiriöitä aiheuttavien ympäristövaikutusten estämistä tai rajoittamista koskevien kuntakaavamääräysten vastaisia. “

Kritiikki: Kuntakaavamääräyksissä saattaa olla tarvetta “haitallisten tai häiriöitä aiheuttavien ympäristövaikutusten estämistä tai rajoittamista koskeville kuntakaavamääräyksille”. Kyseiset kuntakaavamääräykset täytyisi pitää jonkinlaisena varakeinona haitallisten ympäristövaikutusten estämiseen. Kaikessa kaavoitustyössä on ensiarvoisen tärkeää sijoittaa haitalliset tai häiriöitä aiheuttavat toiminnot riittävän etäälle toisistaan. Kyseessä on kaavoituksen keskeisin periaate. Mikäli jouduttaisiin turvautumaan “haitallisten tai häiriöitä aiheuttavien ympäristövaikutusten estämistä tai rajoittamista koskeviin kuntakaavamääräyksiin”, se kertoisi kaavoituksen epäonnistumisesta.

“X §. Kuntakaavan ajanmukaisuuden arviointi “

“Kunnan päätökseen, jolla kuntakaavan on todettu olevan ajanmukainen, ei saa valittamalla hakea muutosta.”

Kritiikki: Muutoksenhakuprosessi pitää olla mahdollinen ja oikeus tulla kuulluksi pitää tehdä kaikin puolin helpoksi ja yksinkertaiseksi, kuten kaavoitusaloitteiden tekemahdollisuuksiakin nyt ollaan MRL-kokonaisuudistuksessa lisäämässä.

Kunnan mahdollisuudet vaikuttaa ja käyttää valtaa on kasvatettu suhteettoman suuriksi, ja MRL-kokonaisuudistuksessa kuvattua vallan keskittymistä kunnan virkamiesten käsiin on pidettävä uhkana oikeuden ja tasa-arvon toteutumiseksi.

Perustellulla valituksella tulee aina säilyttää mahdollisuus

Yleisesti: Kuntakaavan sisältövaatimusten tulee pitää sisällään muunmuassa vaatimukset “terveellisten, turvallisten ja viihtyisien alueiden” luomisesta ja ylläpitämisestä, sekä “terveyshaittoja (kuten melu, melupiikit, ilmanlaatu ja tärinä) aiheuttavien toimintojen huomioon ottamisen asuin-, työpaikka-, keskusta- ja virkistysalueiden suunnittelussa ja niiden sijoittamisen riittävän etäälle toisistaan sekä alueiden mitoituksen siten, että jätetään mahdollisuudet laadukkaalle viher- ja virkistysalueille, -yhteyksille ja reitistöille.”

Lainaukset ovat peräisin kaupunkiseutukaavan sisältövaatimuksista, josta ne on siirrettävä tärkeäksi osaksi kuntakaavoituksen sisältövaatimuksia, kuntakaavoituksen ollessa MRL-kokonaisuudistuksen suunnitelmissa se tärkeä ja merkitsevä kaavamuoto (oikeusvaikutteinen).

S.17: "Kuntakaava olisi aina oikeusvaikutteinen. "

Kritiikki: Koska kuntakaava olisi aina oikeusvaikutteinen, eli sillä olisi valtaa, sillä pitää olla myös vastuu. Vastuu perustuisi arviointeihin ympäristövaikutuksista. Vastuullisuuden tulee pitää sisällään esimerkiksi laissa määritellyt vaatimukset luotettavista ja puolueettomista ympäristövaikutusten arviointiprosesseista: Ympäristövaikutusarviointeja tekemään ei tule laissa sallia muita kuin puolueettomia asiantuntijaorganisaatioita. Puolueettomuuden osoittaminen tulee laissa määritellä ja puolueettomuus tulee laissa määritellyn rahoitusmallin avulla mahdollistaa, ja olla varmistettavissa. Perustavanlaatuista, laissa tarkoin määriteltyä vaatimusta ympäristövaikutusten arviointeja tekevien asiantuntijaorganisaatioiden puolueettomuudesta ja luotettavuudesta voi pitää edellytyksenä, jotta kaikkien tahojen oikeus syrjimättömään ja objektiiviseen tiedonsaantiin olisi edes mahdollista toteutua.

Ympäristövaikutusarviointeja tuottavien vastuuttaminen ja arviointeja tuottavien asiantuntijaorganisaatioiden jatkuvatoiminen sisäinen kehittäminen ja parhaan mahdollisen tietotaidon ja menetelmien käyttäminen on säädettävä laissa pakolliseksi ja määriteltävä mahdollisimman tarkkaan.

Arviointien on pohjaututtava tieteellisiin tutkimustuloksiin, jotka on julkaistava tausta-aineistoinen, joiden oltava todistettavissa oikeiksi, hyvälaatuisiksi ja ylipäätään olemassaoleviksi ja joiden tiedot voi kuka tahansa käydä tarkistamassa. Lähdeluettelot, joissa viitataan käytettyjen menetelmien tieteelliseen pohjaan, on julkaistava tulosten julkistamisen yhteydessä.

Asiantuntijaorganisaation vastuulla tulee olla ympäristövaikutusarviointien julkaiseminen ja yhteenvetojen teko. Informaatiota ei tule sallia muutettavaksi tai tulkittavaksi jonkin toisen tahon toimesta. Ympäristövaikutusten arviointitulosten tulkinnassa olisi se vaara, että tulkitsija suodattaisi saadut tulokset omaa mielipidettään mukaileviksi, käyttäen harhaanjohtavia ja vähätteleviä, toisinaan taas liioittelevia termejä, kulloisenkin tarkoituksensa saavuttamiseksi, ja taloudellisten hyötyjen saamiseksi, mikäli kaavoitusratkaisussa päädyttäisiin kuuntelemaan vääristeltyä tietoa.

Vastuu kaavoituksen aiheuttamista vaikutuksista tulee olla myös hankkeesta vastaavalla, sekä kaavamerkinnot hyväksyvällä taholla eli kunnan virkamiehillä. Vastuullisuus, sanktointi, väärin tai harhaanjohtavien tietojen vaihto tai luovuttaminen, seuraamukset, sekä kaikki kaavoitukseen ja siihen liittyvät kysymykset on käytävä tarkkaan läpi, jokaisen kaavoitusprosessin vaiheen kohdalta erikseen, ja kaikki on kirjattava lakiin, erityisesti ongelmakohtat ja niiden ratkaisut. Lakiin tulee kirjata, miten eri intressiryhmien välisiä kiistoja pitää tasa-arvoisesti punnita, jopa sellaiset, luonteeltaan talonpoikaisjärjellä ratkaistavat priorisoinnit, kuten että kaavoituksella ei saa mahdollistaa elinympäristön terveellisyys- ja huonontumista, vaikka joku taho, tai kaavoittava kunta itse, siitä taloudellista hyötyä saisikin.

X §. Kuntakaavan tarkoitus

"Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kaavan ohjaustavoitteista. Ohjaustavoitteita olisivat paikallisten olosuhteiden, kaupunki- ja maisemakuvan ja julkisen tilan huomioon ottaminen, hyvä rakentamistapa sekä olemassa olevan rakennuskannan käytön edistäminen. Kuntakaavan tarkoituksena olisi ohjata maankäyttöä ja rakentamista juuri näiden ohjaustavoitteiden näkökulmasta."

Kritiikki: Tärkein ohjaustavoite, jonka näkökulmasta kuntakaavan tulisi ohjata maankäyttöä ja rakentamista, on tavoite luoda, ylläpitää ja suojella terveellisiä ja turvallisia elinympäristöjä. Mahdollinen elinympäristöjen pilaantumisen vaara tulee tunnistaa riittävän ajoissa, ja kuntakaavoituksen keinoin estää. Tätä on pidettävä tärkeimpänä ohjaustavoitteena.

"X §. Kuntakaavan hyväksyminen"

S.18: "Pykälässä säädettäisiin kuntakaavan hyväksymisestä. Kuntakaavan hyväksyisi kunnanvaltuusto. Valtuuston päätösvaltaa voitaisiin hallintosäännössä siirtää kunnanhallitukselle tai lautakunnalle. Voimassa olevan lain mukaan yleiskaavan hyväksymistä koskevaa päätösvaltaa ei voida siirtää, mutta asemakaavan hyväksymistä koskevaa päätösvaltaa voidaan siirtää. Päätösvaltaa olisi mahdollista siirtää kunnanhallitukselle tai lautakunnalle myös vaikutukseltaan merkittävien kaavojen osalta, mikä mahdollistettiin asemakaavojen osalta vuonna 2017 voimaan tulleella lakimuutoksella. "

Kritiikki: Ei voida pitää mitenkään hyväksyttävänä, että kunnassa virkamiehet voisivat käyttää päätösvaltaa kuvatuunlaisesti, avoimen törkeästi, ja vieläpä koskien vaikutukseltaan merkittäviä kaavoja.

Kuntakaavan pitäisi voida hyväksyä ainoastaan kunnanvaltuusto, jolloin päätöksenteko on ennustettavampaa ja läpinäkyvämpää. Päätöksenteon pitää pohjautua todistettavasti puolueettomiin arviointeihin vaikutuksista: ainoastaan puolueettomien asiantuntijaorganisaatioiden tuottamaan tietoon pohjautuvia päätöksiä voidaan pitää hyväksyttävänä.

"Terveellinen, turvallinen ja viihtyisä rakennettu ympäristö pyrkisi turvaamaan edellytykset turvalliseen asumiseen, työnteolle,

oleskelulle ja liikkumiselle.”

Kritiikki: Koko ajatus on pääläellään: Ei ympäristö ”pyri turvaamaan edellytyksiä” turvalliselle asumiselle, työnteolle, oleskelulle, eikä edes liikkumiselle, vaan kaavoituksella tulee turvata edellytykset turvalliselle ja terveelliselle asuin ympäristölle: asumiselle, työnteolle, oleskelulle ja liikkumiselle.

“ Se huomioisi ihmisten erilaiset tarpeet, olisi eri liikkumismuodoilla kaikille saavutettava, esteetön ja avoin sekä tarjoaisi erilaisia tiloja erilaisiin tarpeisiin. Viihtyisä rakennettu ympäristö olisi kaikkien ulottuvilla, suunniteltu kaikille sopivaksi ja tasa-arvoinen.”

Kritiikki: Ympäristön viihtyisyydessä on korostettu rakennettua ympäristöä. Rakennettu ympäristö, joissa ihmiset viettävät suurimman osan elinajastaan, ovat koteja. Kodin ympärillä oleva ympäristö voi olla myös rakentamaton, ja myös rakentamattoman ympäristön viihtyisyys ja terveellisyys on turvattava. Sanamuoto tulisi kuulua esimerkiksi näin: Ympäristön suunnittelussa tulee kaavoituksen keinoin huolehtia elinympäristöjen -erityisesti asuinalueiden- terveellisyydestä, turvallisuudesta ja viihtyisyydestä, liikkumistarpeita unohtamatta.

“Terveellinen ympäristö tarkoittaisi sitä, ettei alueen käyttäjiin kohdistuisi häiritseviä ympäristövaikutuksia kuten esimerkiksi meluallistusta tai tärinää, alueelle olisi varmistettu riittävä meluntorjunta ja alueen ääniolosuhteet eivät vaarantaisi terveyttä, lepoa tai työnteoa.”

Kritiikki: “Häiritsevien” ympäristövaikutusten määrittely on tässä jätetty oleellisilta osin määrittelemättä, ja pelkästään viitataan meluntorjuntaan, jotta “alueen ääniolosuhteet eivät vaarantaisi terveyttä, lepoa tai työnteoa”. Alueet, joiden ääniolosuhteet eivät vaaranna terveyttä, eivät vielä ole terveellisiksi luokiteltavissa, eivätkä viihtyisiksi varsinkaan. Terveellinen ympäristö tarkoittaa alueita, joissa ei ole toistuvasti tai usein heikko ilmanlaatu erityisesti pienhiukkasista, mutta myös hengittävistä hiukkasista tai muista ilman epäpuhtauksista, kuten typenoksideista johtuen. Terveellisen ympäristö pitää sisällään myös vaatimuksen melun riittävän alhaisista määristä. Räjätysten ja muun rakennustoiminnan aiheuttamat melupiikit ovat erityisen paljon ympäristön terveellisyyttä ja viihtyvyyttä vähentäviä. Räjätysten aiheuttaman tärinän rakenteita rikkovan ja melua aiheuttavien ominaisuuksien vuoksi räjäytysten aiheuttama terveellisyyden ja viihtyisyyden heikkeneminen on huomioitava erityisen paljon elinympäristön laatua heikentävänä ja pilaavana tekijänä.

Kaikkien edellä mainittujen tekijöiden (ilmanlaatu, melu, melupiikit, tärinä) vaikutukset on puolueettoman asiantuntijalaitoksen toimesta arvioitava ja elinympäristöjen laadun huononemisen mahdollisuus on kaavoituksella estettävä suunnittelun keinoin, sijoittamalla toiminnot kauas toisistaan.

Asuinalueilla vaatimuksena tulee pitää edellä mainittujen lisäksi alueen yleinen viihtyisyys.

Terveellisen ja viihtyisän ympäristön vaatimukset on turvattava kaavoituksen ja muun suunnittelun keinoin erityisesti herkissä kohteissa, kuten asuinalueilla.

“Rakennettuun ympäristöön sisältyvien erityisten arvojen vaaliminen edellyttäisi riittävien suojelumääräysten antamista silloin, kun kuntakaavaa varten laaditut selvitykset osoittavat, että kaava koskee kohdetta, jolla on erityisiä kulttuurihistoriallisia tai ympäristöarvoja.”

Kritiikki: Rakennetun ympäristön suojeleminen on ulotettava koskemaan myös asuinalueita, joiden omistajilla on paitsi henkiset, niin myös taloudelliset siteet alueeseen ja rakennuksiin. Erityisen vaarallisena ja kaavoituksella vältettävissä olevana on pidettävä esimerkiksi räjäytysten aiheuttamia materiaalivaurioita. Toimintojen, joilla on potentiaalinenkin mahdollisuus aiheuttaa aineellista vahinkoa asuinrakennusten omistajille, on sijoitettava niin kauas, ettei puolueettoman asiantuntijalaitoksen arvion mukaan voida pitää mahdollisena aineellisia vahinkoja rakennettuun ympäristöön tai muuhun omaisuuteen.

S.21: “..kuntakaavalla ei saisi .. asettaa maanomistajalle .. sellaista kohtuutonta rajoitusta ..joka kaavalle asetettavia tavoitteita.. syrjäyttämättä voidaan välttää .”

“Säännöksellä varmistettaisiin se, että maanomistusoloista tai muista seikoista huolimatta kunnalla olisi mahdollisuus suunnitella alueita ja ohjata rakentamista kunnan kehityksen kannalta tarkoituksenmukaisille alueille.”

Kritiikki: On tunnistettava ja nähdä ongelmallisena tilanteet, jossa kunta on maanomistaja ja toimii ympäristölle haitallisen hankkeen “hankkeesta vastaavana”. Kunnan asukkailla tulee olla laissa määritelty oikeus kaataa tällainen hanke. Kunnan asukkaiden tasa-arvoista asemaa ei saa vaarantaa sallimalla kunnan virkamiesten ja kunnan eri elimien yksipuolista päätösvaltaa asuinalueiden terveellisyyttä ja viihtyisyyttä koskien.

“Laki ympäristövaikutusten arvioinnista” -laki on puutteellinen, eikä nykyisellään takaa objektiivista, luotettavaa, asiantuntevaa, eikä puolueetonta ympäristövaikutusten arviointia.

Hankkeesta vastaavan ollessa kunta, myös rahoitus ympäristövaikutusten arviointiin lisää arviointien puolueellisuuden, epäluotettavuuden, tarkoitushakuisuuden ja valheellisuuden todennäköisyyttä.

Pykälän 1 momentin 10 kohdassa säädettäisiin luonnonarvojen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamista ja vaalimista koskevasta laadullisesta vaatimuksesta”

“Lisäksi vaaliminen edellyttäisi, että kuntakaavassa tunnustetaan ja otetaan huomioon paikalliset luonnonarvot siten, että niiden säilymistä edistetään. “

Kritiikki: Luonnonarvojen tunnistaminen olisi kuntien omalla vastuulla, ja mikäli kunnalla olisi intressit (joidenkin henkilöiden/ryhmän tai henkilön tarve tai halu) saada hanke kaavoitettua, kunnassa ei “tunnistettaisi” eikä tunnustettaisi luontoarvoja, vaan palkattaisiin sellainen konsultti subventoimaan luontoarvot, joka ei niitä tunnistaisi ainakaan riittävässä määrin. Luontoarvot jätettäisiin tunnistamatta tilaustyönä.

Tilaustyönä valmistettuun ja siten tarkoitushakuihin konsultin tekemään luontoarvojen tutkimukseen luontoarvojen olemassaolosta, merkittävyydestä ja herkkyydestä tukeuduttaisiin kaavoituspäätöksiä tehtäessä. Kaavoituspäätöksiä saataisiin puolueelliseen tilaustyöhön vedoten vietyä läpi kunnan päätöksenteossa. Kunta ja sen virkamiehet voisivat siten tehtailla itselleen mieluisia kaavoituspäätöksiä todellisten luontoarvojen tuhoutuessa kaavan toteutuessa. Luontoarvojen tuhoamiselle olisi siis “perustelut”, vaikkakin valheelliset. Kunta ja sen virkamiehet voisivat saada luontoarvojen tuhoamisesta taloudellista hyötyä itselleen. Tällaista taloudellista hyötymistä puolueellisiin ympäristövaikutusarviointeihin vedoten, luonnon hyväksikäyttöä ja luontoarvojen tuhoamista on kutsuttava korruptioksi.

S.21: “Pykälän 3 momentin mukaan kuntakaava ei saisi aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua kuntakaavan tarkoitus huomioon ottaen.”

Kritiikki: Sivulause on poistettava. Sanamuoto on muutettava muotoon: Kuntakaavalla ei saa aiheuttaa elinympäristön merkityksellistä heikkenemistä. Kuten tähänkin asti, tavoitteena tulee pitää elinympäristöjen, erityisesti asuinalueiden, viihtyisyyden ja terveellisuuden huononemisen estämisen tärkeimpänä tavoitteena. Kustannustehokkaimpina elinympäristön heikentymistä ehkäisevänä keinona tulee pitää kaavoitusta.

Kaavoituksessa ja alueiden suunnittelussa tulee edelleen pitää tärkeimpänä suunnittelua ohjaavana seikkana elinympäristöjen terveellisuuden, turvallisuuden ja viihtyisyyden tavoitetta. Mikäli kuntakaavan “tärkeänä” tarkoituksena pidetään ekologisuutta, kuten on painotettu, se ei saa ohittaa tärkeässä elinympäristöjen laadun huononemisen estämisestä.

“X §. Kehittämisperiaatteet “

S.22: “Kuntakaavassa voitaisiin määritellä yleisellä tasolla kehittämisperiaatteita joko kehittämisperiaatemerkinnöin tai sanallisesti eri osa-alueille kohdennettuina. Kehittämisperiaatteiden tarkoitus olisi määritellä strategisella tasolla linjauksia, jotka pitäisi ottaa huomioon alueen tarkempaan suunnitteluun liittyviä valintoja tehtäessä. Jos kuntakaavaa halutaan muuttaa aluetta koskevien kehittämisperiaatteiden vastaisesti, voisi muutos koskea samanaikaisesti myös kehittämisperiaatteita. Tällöin pitäisi kuitenkin vaikutusperusteisesti arvioida muutoksen edellytykset ja tarvittavan prosessin laajuus. “

Kritiikki: Tarkoitetaan, että alueiden kehittämisperiaatteita tehtäisiin ja merkittäisiin karttoihin, mutta jos kunnan virkamiehet (tai joku muu, virkamiehet harhaanjohtava tai lahjova taho) haluaisi muuttaa alueiden käyttöä kehittämistarpeiden vastaisesti, mutta omia tarpeitaan paremmin vastaavaksi, se olisi mahdollista, ja samalla muutos voitaisiin ulottaa koskemaan koko kehittämisperiaatetta ja sen suuntaa.

Arvioinnit muutosten edellytyksistä, vaikutusperusteisesti tai muutoin tehtynä, eivät sinällään estäisi, tai vaikeuttaisi alueiden kehittämistä haluttuun, kunnan virkamiehille mieluisimpaan ja eniten taloudellista hyötyä jollekin taholle tuottavaan suuntaan, koska arvioinnit olisivat puolueellisia: Arvioinnit “muutosten edellytyksistä” teetettäisiin esimerkiksi siihen palkatun konsulttitoimiston toimeksiantona, tilaustyönä. Ei voida olettaa, että kaikki käytettävät konsulttitoimistot ja niissä työskentelevät ihmiset eivät olisi lahjottavissa. Pelkkä “saat pitää työpaikkasi, jos arvioit miten on pyydetty” -tyylinen suostuttelu saattaisi riittää useimpien arviointien saamiseksi halutunlaiseksi, puolueelliseksi. Ongelma on siis sama kuin nykyisissä ympäristövaikutusten arvioinneissa.

Arvioitavana olevan prosessin, projektin, rakentamisen tai tuhoamisen laajuus tulisi myös arvioida ja ilmoittaa.

Perustavanlaatuinen ongelma tietenkin on, että arvioinneilla ja ilmoittamisvelvollisuudella ympäristöhaittojen laajuudesta, ei pystytä vähentämään hankkeesta aiheutuvia ympäristöhaittoja. Tulee määritellä keinot, joilla kehittämisperiaatteiden vastaiset hankkeet

voidaan luotettavasti tutkia ja tarvittaessa kieltää niiden toimesta, joiden elinolosuhteisiin hankkeella saattaisi olla vaikutusta.

Käytännössä ongelma ilmeni seuraavanlaisesti: Mikäli kunta, tai jotkut/joku sen virkamiehistä antaisi siunauksensa elinympäristöä pilaavaan tai alueita peruuttamattomasti tuhoavaan toimintaan, projektin voisi aloittaa sen jälkeen kun kunnassa saatettaisiin kaavamerkintä voimaan. Aiemmat kehittämisperiaatteet ja niitä koskevat merkinnät kartoissa olisivat vain tyhmiä ja valtaapitävien virkamiesten mielivaltaisen toiminnan pelossa elävien huijaamista.

Kunta saattaisi milloin vain pistää vireille kehittämisperiaatteiden vastaisia alueidenkäyttöprojekteja.

Kuntakaava olisi laadittava asemakaavan tarkkuudella yleiskaavan alueelle kummankin sisältövaatimukset huomioiden.

Tarvitsemme edelleen kuntien tasolla yleis- ja asemakaavat. On pelättävissä, että kuntakaavat lähestyisivät "postimerkkikaavojen" ongelmaa, vaan pahentaisivat tilannetta mikäli näiden yläpuolella ei olisi yleiskaavaa asukkaat ja heidän yhdistyksillensä olisi jopa aikasempaa vaikeampi ennakoida tulevaa ympäristöä ja vaikuttaa siihen. Suurien aluiden suunnittelussa eli yleiskaavoissa on jo nyt havaittavissa ongelma, etteivät niiden tekijät pysty riittävällä tarkkuudella tutustumaan koko alueeseen. Pelättävissä on, etteivät edes nykyiset asema- ja yleiskaavojen selvittäövelvoliseuudet eivätkä tiedot alueen ympäristö- ja kulttuuriarvoista, ihmisille tärkeistä paikoista, todellisista kulkureiteistä, koulujen käyttämistä metsistä välittyisi tarpeellisella tarkkuudella kuntakaavaan.

Kuntakaava nimistä uutta tasoa ei tule ottaa käyttöön. Asemakaava ja yleiskaava; nykyinen kaavoitustapa on riittävä ja perusteltu tapa toimia.

Uusien kaavoitusnimien käyttöönotto on kallis ja turha prosessi. Niin asukkaat, maanomistajat, kuntalaiset ja virkamiehet, poliitikot joutuvat opettelemaan työlään ja tarpeettoman uuden käsitteistön. Kaikki kirjallisuus ja lomakkeet, verkkosivut, lainsäädäntö joudutaan muuttamaan. Tästä aiheutuu tarpeeton massiivinen kustannus.

Lainsäädännön EU sisällä tulisi pikemminkin yhdenmukaistaa, sen sijaan että Suomi pyrkii kaikessa lainsäädännössä erilaiseksi kuin muu Eurooppa. Erilaistamalla rakentamisen prosesseja ja lainsäädäntöä, käytäntöjä, Suomi pyrkii pääsääntöisesti piilovaikutteisesti sulkemaan rakentamisen markkinat muualt Euroopalta, jotta hintatasoa alentava kilpailu saadaan pidettyä poissa Suomesta.

Voimassa olevat säännökset ja muutetut lakien sanamuodot eivät ole saatavilla samassa esityksessä, kuten hyvän hallintotavan mukaisesti tulisi olla. Kommentointi vaikea yksiselitteisesti esittää.

Lakimuutos ei tuo positiivista muutosta, eikä toteuta esitettyjä tavoitteita lakimuutokselle.

8. Kommentit kaikkia kaavatasoja koskeviin pykäliin

Kaavan esitystapa, kaavatietojen saatavuus valtakunnallisessa maankäyttöjärjestelmässä, kaavan voimaantulo ja hyväksymispäätöksestä tiedottaminen

Vastaajien määrä: 32

Vastaukset
Rantarakentamisen määräyksiä pitäisi yhtenäistää.
Keskeinen kysymys, eli mahd. suunnittelutarveratkaisu tms, luvitusmahdollisuus kaavaan perustumatta on keskeinen osa kokonaisuutta. Nyt tästä ei voi lausua.
"suunnittelutarpeen edellyttämällä tarkkuudella" tulisi korjata selkeämmäksi: "karttapohjan olemassaolevia luonnollisia linjoja noudattaen (kadut, tiet, joet, vesistöt, yms. selkeät kiinnkohdat). Koska kaavoitusta, esitetyn mukaan, tullaan päivittämään entistä tiheämmin, se ei tue asukkaiden oikeuksia, eikä mahdollisuutta tarkastella omaan asuntoonsa sijoittamisen kannattavuutta pitkällä aikavälillä. Useimmat asuntoa ostavat, sitoutuva yleensä usean vuoden velkataakkaan ja haluaisivat tietää, millaisessa ympäristössä he jälkikasvuineen, mahdollisesti tulevat asumaan ja millaiseen ympäristöön he tulevat sijoittamaan kaikki taloudelliset voimavaransa mahdollisesti loppu elämäkseen. Jatkuvasti muuttuva ympäristö ei tue mielenterveyttä tai sitoutumista kotiseutuun. Kyseessä on ihmisten koti ja kotiseutu, jonka kaavoittajat haluavat unohtaa.
Jotta järjestelmästä syntyisi sellainen, jonka tietoihin voidaan aina luottaa, kaavojen tulisi tulla voimaan vasta silloin kuin ne ovat rekisteröity järjestelmään. Samaten järjestelmään tulisi rekisteröidä rakennuskiellot kaavojen muuttamiseksi. Muussa tapauksessa joudutaan aina kuitenkin kysymään kunnasta tosiasiallinen kaavatilanne, koska tietojen viemisessä järjestelmään voisi olla viiveitä, jolloin järjestelmästä ilmenevä kaavatilanne ei ole oikea kaavatilanne. Järjestelmän pitäisi tältä osin toimia kuten kiinteistörekisteri, eli kiinteistö syntyy vasta kun se on rekisteröity kiinteistörekisteriin. Vain siten voidaan taata julkinen luotettavuus sekä ylipäättään se, että järjestelmän tietoja voidaan luotettavasti käyttää erilaisissa yhteiskunnan prosesseissa.
Mitä nyt tarkoittaa sana 'kartta'? Kun asema- ja yleiskaavatasoa yhdistävää kuntakaavaa tulee esittää kartalla, niin jos tämä tarkoittaa tavanomaista lakanaa, tästä voi tulla vähän hankala käsitellä, ainakin jos siinä yhdistyy sekä detaljitasolla ohjattua että sinnepäin-ohjattua maankäyttöä vaikkapa Helsingin eri osissa. Toisessa pääässä pikseli, toisessa suojelukohteen ikkunruutuajako. Olisi täysin luontevaa lähteä paikkatietokokonaisuudesta, jota tarkastellaan näytöllä, kaikki eri tarvittavat tarkkuustasot käyttäen siten, että kaava koskee kutakin tarkkuutta siellä missä siihen on tarvetta, mutta salliko juristi sellaisen nimittämisen 'kartaksi'? Kun sitten puhutaan siitä, että sen on oltava valtakunnallisessa järjestelmässä 'koneluettavassa muodossa', olettais in itse että nyt ei käsinvärjätty paperilakana oikein ole asialla, mutta? Jos taasen haettu tietomalli on kaavan ominaisuus, kuka asettaa sen tekniset vaatimukset ja mitä se merkitsee kaavantekijöiden alalla? Ehdotus: kuvataan kaavan esittäminen sanalla 'karttana', jolloin jää teknisen spesifikaation varaan, miten monta tasoa kyseisellä kartalla on.
Toive lainkuuliaisena kansalaisena on, että jos tällainen laki kirjoitetaan, sitä myös noudatetaan. Mikä laki sellainen on, jonka loukkauksista huomautettaessa, Helsingin kaupungin kaavaosaston juristi toteaa, että MRL:n määräykset ovat vain "tavoitteellisia". Hänen ja Helsingin kaupungin mukaan MR:lakia ei tarvitse noudattaa.
Miksi tätä lakia yleensä uudistetaan jos sillä ei ole lain merkitystä kaikille osapuolille?
Miksi ette kertoneet, että mikä on valtakunnallinen maankäyttöjärjestelmä? Voiko kaavan voimaantulo viivästyä ihan oikeasti sen vuoksi, että em. järjestelmässä on jokin tekeminen ongelma? Voimaantulon ja tiedottamisen suhteen en tekisi muutoksia.
Myös tämä osio jää kovin epäselväksi.

<p>Esitetyillä muutoksilla on vaikutuksia kaavoituksen lisäksi moneen muuhun maankäytön suunnitteluun suorasti tai epäsuorasti vaikuttavaan tekijään. Esimerkiksi maan lunastukset, maan hinta, maankäyttösopimukset ja verotus voivat kehittyä ei-toivottuun suuntaan, jos kaavajärjestelmä uudistetaan esittämättä sen vaikutuksia laajempaan toimintaympäristöön. Maankäyttö- ja rakennuslakia ollaan uudistamassa myös siten, että rakennuslupaa ollaan muuttamassa kaksivaiheiseksi: "ylemmän tason" rakennuslupa myönnettäisiin kaavoituksen yhteydessä. Tällaista muutosta ei tule käsitellä erillisenä, vaan tutkia sen vaikutuksia osana kaavajärjestelmän muutosta. Tietomallipohjaiseen kaavoitukseen siirtyminen on hyvä tavoite, jonka toteuttaminen vaatisi kansallista esimerkkiä, yhteistä alustaa ja käyttöönoton resursointia. Lakiesityksen yleisiä säännöksiä -kohdassa esitetyt hyvät tavoitteet on mahdollista ja parastakin toteuttaa ilman esitettyä kaavoitusjärjestelmän muutosta. Oli yllättävää, että vuorovaikutuksen kehittämiseen ei ole kiinnitetty esityksessä huomiota. Nykyinen järjestelmä on osallisten vuorovaikutuksen kannalta kohtuullisen toimiva, esitetty malli voisi muuttaa vuorovaikutusta vaikeammaksi kaavatasojen, kaavojen esitystapojen ja kaavoittamisen menetelmien vaihdellessa kunnittain. Suomen vahvuus on vuorovaikutteinen ja ymmärrettävä kaavoitus.</p>
Tarvitaanko maankäyttöjärjestelmään muita kuin suoraan rakentamista ohjaavia kaavoja?
Valtakunnallinen maankäyttöjärjestelmä on hieno tavoite.1
Valtakunnallinen maankäyttöjärjestelmä? Kuka maksaa, kuka ylläpitää, mitä tehdään siirtymäaikana yms.?
Ei kommenttia
Kaupunkiseutukaava ei saa koskaan lainvoimaa isolla kaupunkiseudulla, sillä aina on joku joka ei sitä hyväksy.
Valtakunnallinen maankäyttöjärjestelmä on varmaan jotain kallista ja huonosti toimivaa, jonka valtio haluaa säilyttää kuntien maksettavaksi. Olisi parempi säätää, että kunnan tulee itse pitää osaltaan yllä tämä tietokanta, joka linkitetään siten valtakunnalliseen platformiin. Lakiin pitäisi saada tietosuojasta erityissäädös, joka mahdollistaa sen, että liiteaineistossa voidaan säilyttää henkilöiden nimiä.
Mieluummin säilytettäisiin nykyiset kaavatasot ja kehitettäisiin niitä välineenä estää luonnon tuhoutuminen ja siten mahdollistaa tulevaisuuden yhteiskunta.
Tavoite tietomallipohjaisesta valtakunnallisesta ja koneluettavasta maankäyttöjärjestelmästä on sinänsä kannatettavana erityisesti rakentamista ohjaavien juridisten kaavojen osalta, mikäli se voidaan toteuttaa kustannustehokkaasti ja kuntien nykyisiä tietojärjestelmiä mahdollisimman paljon hyödyntäen. Tietomallit voidaan tehdä täysin irrallaan ja erikseen nyt esitetystä kaavahierarkiaudistuksesta. Ne ovat toisistaan riippumattomia.
Yleisesti ottaen kuntakaavoittajat ovat olleet pääosin tyytyväisiä nykyiseen hierarkkiseen kolmiportaiseen kaavoitusjärjestelmään (esim. puheenvuorot Alma Median ja SAFA:n järjestämässä Kaupunkisuunnittelu ja kaavoitus 2019 -asiantuntijaseminaarissa Helsingissä 29.-30.1.2019). Siksi ihmetyttää Ympäristöministeriön ja joidenkin tahojen into uusia koko kaavajärjestelmä seurauksilla, joita voi vain arvailla.
Ympäristöministeriön vuoden 2014 alussa julkaistussa raportissa arvioitiin maankäyttö- ja rakennuslain toimivuutta. Raportin esipuheessa todettiin, että laki on "lähtökohdiltaan ja keskeisiltä periaatteiltaan edelleen toimiva" (Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän toimivuus, ympäristöministeriön raportteja 15 /2013).
Em. raportissa todettiin myös, että kaikki tärkeät asiat eivät kuitenkaan olleet edenneet suotuisaan suuntaan. Merkittävimmät todetut kehittämisen tarpeet liittyivät suurimpien kaupunkiseutujen, erityisesti Helsingin kehitykseen: yhdyskuntarakenne hajautuu, asuntotuotanto takkuu ja hinnat karkaavat pilviin. Herää kysymys että, jos joissakin kaupunkien kasvukeskuksissa tarvitaan erityisratkaisuja maankäytön suunnittelun tehostamiseen, voisiko niille laatia omat kriteerit ja omat MRL:n lainkohdat kuten on tehty hankekaavoituksen, kyläkaavojen ja tuulivoimayleiskaavojen suhteen. Tarvitseeko uusia koko kaavajärjestelmää, joka toimii mainiosti useimmissa kunnissa?
Vuoden 2017 alussa tuli voimaan muutoksia MRL:ään, joiden tarkoitus on helpottaa kaavoitusta ja rakentamisen luvitusta. Ihmetyttää, ettei tämän muutoksen vaikutuksia edes ehditä arvioida kun jo ollaan laittamassa uusiksi koko alueidenkäytön suunnittelujärjestelmä.
On hyvä jatkaa maakuntakaava, yleiskaava ja asemakaava -systeemillä ja kehittää sitä entistä avoimemmaksi ja toimivammaksi.
Lain tulisi vastata paremmin sille asetettuihin sinänsä hyviin tavoitteisiin. Erityisesti maakuntakaavan oikeusvaikutteisuus ja suhde kaupunkiseutukaavaan vaatii vielä uudelleen pohdintaa.
Siis ei yhdistetä yleiskaavaa ja asemakaava, vaan palataan rakennuskaavaan ja asemakaavaan
Asukkaiden vaikutusmahdollisuudet ja oikeudet tulisi ottaa lähtökohdaksi. Asukkaat uhkaavat jäädä kaavoitusmonopolin jyräämiksi
kuntakaavan ajantasaisuuden pakollinen arviointi kymmenen vuoden välein herättää aiheellisen pelon rakennusprojektien viivästyisestä, kun ei mitenkään voi tietää, voiko lupaa jättää vai ei - taikka laissa pitäisi olla takuuaika (1kk?) arvioinnille. Nykyinen

<p>käytäntö on täysin toimiva. Muutosten yhteyteen kokeiluperiodi.</p>
<p>mikä olisi valtakunnallinen maankäyttöjärjestelmä? - se ei saisi aiheuttaa lisää työtä - siirtymäajat? - tiedon pitää olla siellä, missä se tuotetaan, ja se pitää voida imaista helposti rajapintojen kautta valtakunnalliseen järjestelmään</p>
<p>Kaavoitus kaikilla kaavoitustasoilla on voimakkaasti asiaosaisten perusoikeuksiin vaikuttava hallinnollinen toimenpide. Nyt MRL ohjeistossa ei selvästi tuoda eri kaavojen valmistelijoiden vastuuta siitä, että kaavat on valmisteltava hyvän hallintotavan velvoittamalla tavalla, jotta asianosaisten oikeutettu odotus heidän oikeussuojansa turvaamisesta syntyy. Väärinkäsitysten poistamiseksi painotan, että en tarkoita uuden hankehakijan oikeussuojaa, vaan ennestään alueella olevan oikeussuojaa. Nykyinen kaavoitusmenettelytapa vaikuttaa korosta</p>
<p>On arvioitava millä tavalla uusi MRL on entistä parempi ottaessaan huomioon luonto-, ympäristö- ja kulttuuriarvot, joille käytännön kaavoitustyössä ei yleensä löydy taloudellista puolestapuhujaa. Siksi ne otettava vahvemmin kaavoituksen määräyksissä huomioon. Pelkät tavoitteet ovat liian epämääräisiä ja monitulkintaisia. Lisäksi kaavoituksen käytännönvaikutuksia olisi jatkuvasti pystyttävä valvomaan. Tähän liittyen oikeuslaitoksen asiantuntemuksen kehittäminen on myös ensiarvoisen tärkeää.</p>
<p>Alueidenkäytön pykälien luonnostelussa pääpaino tuntuu olleen seudullisten suunnitelukysymysten ratkaisemisessa. Ovatko kaikki nämä yleispiirteiset kaavamuodot tarpeen, ja modostavako ne silloin nykyistä joustavamman ja regointiherkemmän järjestelmän, kun maailman muutosnopeus kasvaa jatkuvasti?</p> <p>Pykäläluonnoksista ei selviä, onko valmistelussa ollut ajatuksia esim. asemakaavoituksen ja rakennusluparosessien lähentämisessä esim. ns. kumppanuuskaavoitushankkeissa. Osallisten kannalta on ongelmallista, että asemakaavoitusvaiheessa esitetään havainnekuvia, jotka osalliset helposti tulkitsevat suunnitelmiksi, joista asemakaavoituksen yhteydessä päätetään tai hyväksytään. Kun hanke etenee rakennuslupavaiheeseen, suunnitelmat ovat usein karsiutuneet laadullisesti huonommiksi. On ongelma, että tässä konkreettisesti lähiympäristöön vaikuttavien suunnitelmien vaiheessa osallisilla tai kuntapolitiikoilla ei ole enää käytännön vaikuttamimahdollisuutta.</p>
<p>Näitä on aivan liian aikaista kommentoida.</p>
<p>Kaavoituslainsäädännössä tulee pitäytyä rakentamisen ohjaamiseen eikä pyrkiä luomaan päällekkäisiä järjestelmiä muiden maan käyttöä koskevien säädösten kanssa</p> <p>Kaavoituksella ei tule eikä voi koettaa hoitaa kaikkia yhteiskunnan asioita, vaan keskittyä vihdoin olennaiseen: rakentamisen sijoittamiseen, rakentamisen tekniseen ohjaukseen sekä rakennetun ympäristön laatuun ja kestävyys. Ohjauksen tulee olla ymmärrettävää toimijalle ja prosessien selkeitä</p>
<p>Maakuntakaava, yleiskaava ja asemakaava on toimiva suunnittelumittakaavojen jako, sen muuttamiselle ei ole tarvetta.</p>
<p>Useita uusia kaavatasoja ei tule ottaa käyttöön. Asemakaava ja yleiskaava; nykyinen kaavoitustapa on riittävä ja perusteltu tapa toimia.</p> <p>Uusien kaavoitusnimien käyttöönotto on kallis ja turha prosessi. Niin asukkaat, maanomistajat, kuntalaiset ja virkamiehet, poliitikot joutuvat opettelemaan työlään ja tarpeettoman uuden käsitteistön. Kaikki kirjallisuus ja lomakkeet, verkkosivut, lainsäädäntö joudutaan muuttamaan. Tästä aiheutuu tarpeeton massiivinen kustannus.</p> <p>Lainsäädännön EU sisällä tulisi pikemminkin yhdenmukaistaa, sen sijaan että Suomi pyrkii kaikessa lainsäädännössä erilaiseksi kuin muu Eurooppa. Erilaistamalla rakentamisen prosesseja ja lainsäädäntöä, käytäntöjä, Suomi pyrkii pääsääntöisesti piilovaikutteisesti sulkemaan rakentamisen markkinat muualt Euroopalta, jotta hintatasoa alentava kilpailu saadaan pidettyä poissa Suomesta. voimassa olevat säännökset ja muutetut lakien sanamuodot eivät ole saatavilla samassa esityksessä, kuten hyvän hallintotavan mukaisesti tulisi olla. Kommentointi vaikea yksiselitteisesti esittää.</p>
<p>Lakimuutos ei tuo positiivista muutosta, eikä toteuta esitettyjä tavoitteita lakimuutokselle.</p>

9. Millä muulla kuin näissä pykäläluonnoksissa esitetyllä tavalla alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää voitaisiin kehittää?

Vastaajien määrä: 28

Vastaukset
Vaihtoehtoista pohdintaa tasoista. Säilytetään useampi kaavataso.
Strateginen taso (yleiskaava), joka ohjaa suurmepaa kokonaisuutta. Yleiskaavassa määriteltäisiin keskustatoimintojen alueet. Yleiskaava voisi olla ns. Lahden tapaan jatkuvasti päivitettävä.
Asemakaavataso. Nykyisen asemakaavan tapaan laadittava, lukuunottamatta keskustatoimintojen aluetta. Keskustatoimintojen alueella asemakaava määritteli katujen sijoittumisen, rakentamisen korkeutta yms, mutta ei kääyttötarkoituksia tai reknnusaloja lukuun ottamatta suurempi linjoja. Esim. koko kadun mitalta julkisivun etäisyyden kadusta..
Tonttikaava. Tonttikaava laadittaisiin vain keskustatoimintojen alueelle. Nykyisin kaikki keskustan rakentaminen edellyttää kaavamuutosta, joten käytössä pitäisi olla kevyempi prosessi. Tonttikaava nojautuisi asemakaavan selvityksiin ja noudattaisi sen linjoja tiettyjen asioiden osalta. Tällöin kaupunkikuva voitaisiin ohjata yhtenäisesti. Tonttikaavassa päätettäisiin käyttötarkoitus, rakentamisen tarkempi ohjaus yms. ja vain sen perusteella voitaisiin myöntää rakennuslupa. Tonttikaavaa ei saisi laatia muualle taajamissa, koska esim. pientaloalueella kuntalaisten oikeussuoja kärsisi. Tonttikaava olisi mahdollista toteuttaa n. ½ vuodessa keveytensä takia, jolloin kaavoitus sujuvoituisi, vaikka tasojen määrä kasvaisi.
hyvä, että kaupunkiseutu- ja kuntakaavojen oikeusvaikutus on kuten nykyään, että koskee vain viranomaisia ,kuten nykyään MRL:n 42 §. Tässä on kammottava väärinkäsitys kunnissa.
Palautttakaa ELY-keskukset mukaan kaavoitusprosessiin. Nyt kaavoja ei hyväksy tai ohjaa enää yksikään poliittisesti ohjattu puolueeton taho. Olettaen, että ELY-keskukset koostuvat puolueettomista virkamiehistä.
Esimerkiksi Helsingin yleiskaava on täysin kelvoton asukkaiden kannalta. Se antaa kaupunkimme kaavaosastolle erittäin väljän liikkumamahdollisuuden mutta asukas ei tiedä mitä todellisuudessa naapuritontilla suunnitellaan tapahtuvaksi. Sama koskee uutta seutukaavaa. Kaava vaikuttaa "huitaisulta" ja on erittäin sekava. Maantieteellinen yhteys on kadotettu täysin ylimalkaisen merkintäsekamelskan alle.
Kantatilaperiaate on hyvin eriarvoistava ja aikansa elänyt säädös. Se tulee purkaa ehdottomasti, sillä tuollaista kateuserrointa ei tarvita enään. Tärkeämpää on saada ihmisten rakentaa omalle maalleen ja hyödyntää sekä puustoa että luontoarvoja omassa elämässään.
Miten kaavoituksen laillisuuden valvonta järjestetään?
Asemakaava ja yleiskaavaprosessit voidaan (ja on tarvetta) keventää mm. selvitysten osalta, mutta kaavatasot ovat ehdottomasti omia kokonaisuuksiaan. Niitä ei voida laittaa samaan tasoon, tarkempi suunnittelu tarvitsee kunnan tasoisen sitovan(!) kokonaiskuvan, jotta nähdään myös puut metsältä (Johanna Palomäen sanoin)
Suunnittelujärjestelmää voidaan kehittää nykyisen nykyisen kaavahierarkian pohjalta.
Maakuntakaavoituksen sekä suunnittelun että osallistumisen ja vuorovaikutuksen digitaaliset ratkaisut kehittävät kaavoitusta nopeammaksi ja sujuvammaksi. Maakuntakaava pystyy näin ollen aiempaa ketterämmin vastaamaan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin ja samalla kokonaan oikeusvaikutteisena koko suomen kattavana kaavatasona pystytään tehokkaasti edistämään ilmastonmuutoksen torjuntaa alueiden käytön keinoin.
Nopeimmin ja resurssitehokkain ratkaisu olisi lähteä kehittämään alueiden käytön suunnittelujärjestelmää pohjautuen nykyiseen järjestelmään. Maakuntakaavan ja laajojen yleiskaavojen tehtävä- ja työnjakoa tulisi selkeyttää. Nykyisen lain mukaisella kaavajärjestelmällä ja sen kaikilla laillisilla variaatioilla (maakuntakaavan laatiminen vaiheittain tai osa-alueittain, kuntien yhteinen yleiskaava, asemakaavan laatiminen vaiheittain) pystytään joustavaan ja laadukkaaseen suunnitteluun.
Digitaalisuuden ja vuorovaikutuksen kehittäminen.
Muuttamalla vain ne kohdat, jotka tarvitsevat muutosta. Ei mittavaa kokoMMnaisuudistusta.
Maankäytön suunnittelujärjestelmä tulisi eriyttää alueellisesti. Kaupunkiseutujen ja niiden ulkopuolisten alueiden maankäyttöä voitaisiin suunnitella ja ohjata eri välinein.

Kaupunkiseuduilla olisi velvoittavina strateginen yleiskaava- ja nykyisen kaltainen asemakaava, maakuntakaavasta voitaisiin luopua. Kuntarakenteeltaan hajanaisilla (PKS, Tampere, Turku) kaupunkiseuduilla yleiskaava voidaan velvoittaa laadittavaksi yhteisenä.

Kaupunkiseutujen ulkopuolella maakuntakaava olisi luonteva peruskaavataso. Asemakaava olisi tarpeen vain siinä tunnistetulla ja merkittävän rakentamispaineen erityisalueilla, kuten matkailukeskuksissa ja taajamissa, joissa rakentamisen määrä on merkittävä. Asemakaavan laadintavelvoitteesta tulisi luopua alhaisen rakentamispaineen taajamissa. Kuntien yleisten alueiden ylläpitovelvoitteet voitaisiin ratkaista muilla keinoin ja itse rakentamisen maankäytön ohjaus voitaisiin hoitaa lupaperusteisesti.

Maanomistajan kaavoitusoikeus

Ahvenanmaan oman maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukaan maanomistajalla on oikeus laatia asemakaavaehdotus ja esittää se kunnalle hyväksyttäväksi. Lain mukaan maanomistaja vastaa kaavaehdotuksen laatimisesta ja kunnan käsittelykustannuksista. Kunnan tulee asianmukaisen valmistelun jälkeen käsitellä maanomistajan kaavaehdotus samalla tavalla kuin kunnan laatima kaavaehdotus.

Ahvenanmaan lainsäädännön laajentaminen koskemaan myös muun Suomen maanomistajia lisää resursseja kaavoitukseen samalla kun se mahdollistaa kunnan resurssien säästämisen tai uudelleenkohdentamisen. Maanomistajan kaavoitusoikeus laajentaa käytössä olevaa kumppanuuskaavoitusta koskemaan myös tapauksia, jotka ovat säännösten mukaisia mutta jäävät nykyisin kaavoittamatta kunnan viranhaltijoiden muiden kiireiden tai haluttomuuden johdosta.

Norjassa ja Ruotsissa on hyviä kokemuksia maanomistajan kaavoitusoikeudesta. Norjassa noin 95 prosenttia uusista rakennushankkeista tehdään yksityisten aloitteesta yksityiselle maalle. Ruotsi otti vuonna 2010 suunnittelu- ja rakennuslakiin (plan- och bygglag) yksityisen oikeuden esittää kaavoitussuunnitelman luonnos, mihin kunnan tulee antaa perusteltu vastaus neljän kuukauden kuluessa. Hyväksyessään kaavoitussuunnitelman luonnoksen kunnan on samalla ilmoitettava arvio ajankohdasta, milloin kaavoitussuunnitelma tullaan kunnan päätöksellä lopullisesti hyväksymään.

X § Kuntakaavan laatimisaloite (pykäläluonnos)

Maanomistajalla on oikeus laatia osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä valmisteluvaiheen kaavaluonnos ja esittää ne kunnan luottamushenkilöille päätettäväksi neljän kuukauden kuluessa niiden jättämisestä kuntaan, jos kunta ja maanomistaja eivät ole toisin sopineet. Hyväksyessään kaavaluonnoksen kunnan on ilmoitettava arvio ajankohdasta, milloin maanomistajan kaava tullaan kunnan päätöksellä hyväksymään. Kunnan on käsiteltävä maanomistajan kaavaehdotus ja kaavan hyväksymisvaihe ilman aiheetonta viivytystä. Maanomistaja vastaa suunnitelmien laatimisesta ja kunnan käsittelykustannuksista.

X § Kuntakaavan laatimisaloite (säännöskohtainen perusteluluonnos)

Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös maanomistajan oikeudesta laatia osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä valmisteluvaiheen kaavaluonnos. Lisäksi maanomistajalle ehdotetaan oikeutta saada esittää ne kunnan luottamushenkilöille päätettäväksi määräajassa, jos kunnan viranhaltijat eivät jostain syystä halua tai ehdi edistää maanomistajan kaavoitusaloitetta. Samasta syystä pykälässä määrätään, että kaavaehdotus ja kaavan hyväksyminen on käsiteltävä kunnassa ilman aiheetonta viivytystä ja että hyväksyessään kaavaluonnoksen kunnan on ilmoitettava arvio ajankohdasta, milloin maanomistajan kaava tullaan kunnan päätöksellä hyväksymään. Näillä säännöksillä varmistetaan se, että maanomistajan kaavoitusaloite käsitellään kunnassa kohtuullisessa ajassa.

Säännösten mukaan laaditut maanomistajan osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä valmisteluvaiheen kaavaluonnos kunnan tulee hyväksyä. Jos kunta ei hyväksy maanomistajan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa tai valmisteluvaiheen kaavaluonnosta, kunnan on ilmoitettava säännöksiin perustuvat syyt siihen ilman aiheetonta viivytystä. Säännöksessä määritellään myös, että maanomistaja vastaa suunnitelman laatimisesta sekä niistä aiheutuvista omista ja kunnan käsittelykustannuksista.

Kaupunkiseutukaavan luonnoksen, MAL sopimusten ja oikeusvaikutteisien maakuntakaavoituksen kaltaisten instrumenttien lisääminen ja vahvistaminen ilman yksittäisten kuntien veto-oikeutta/oppportunismia parantaisi huomattavasti kestävän kaavoituksen tavoitteiden toteutumista. Tosin näiden merkitys on rajallinen kuntien välisen kilpailun vuoksi.

Suunnittelujärjestelmä on hyvä jo nyt, jos sitä vain saisi käyttää lain mahdollistamin tavoin. Ely:t ja maakuntamuseot yrittävät koko ajan laajentaa toimivaltaansa, jopa osallistumalla varsinaisen kaavaratkaisun suunnitteluun. Kuntien kaavamonopolia tulee vahvistaa, sillä kunnissa on ammattitaitoisia kaavoittajia.

Päätökset, joissa KHO muuttaa alemman tason ratkaisuja, perustuvat yleensä ratio legis -tulkintaan. Tulee pitää huoli siitä, että lain säädöksistä käy selvästi ilmi, mitä varten ne ovat olemassa. Kaavoittajilla ei yleensä ole juridista peruskoulutusta, ja silloin päädytään helposti virhetulkintoihin ("maallikko kävelee pykälien kapulasilta", kuten professori Ylöstalo tapasi sanoa).

Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää voidaan kehittää muuttamalla esiin nousseiden tarpeiden mukaisesti nykyistä MRL:ää, kuten on tehty jo aiemmin. Se, että MRL on ollut voimassa 20 vuotta ei ole peruste koko suunnittelujärjestelmän muuttamiselle.

<p>Perustuuhan Suomen lakikin edelleen joitakin osin Ruotsin valtakunnan lakiin vuodelta 1734. Jos joissakin kaupunkien kasvukeskuksissa tarvitaan erityisratkaisuja maankäytön suunnittelun tehostamiseen, niille tulee laatia omat kriteerit ja omat MRL:n lainkohdat kuten on tehty hankekaavoituksen, kyläkaavojen ja tuulivoimayleiskaavojen suhteen.</p>
<p>Riittävät selvitykset ovat hyvän kaavoituksen ehto.</p>
<p>Olen ollut RL:N ja MRL:n parissa nyt vuodesta 1985. Siitä ajasta olin kunnaninsinöörinä 18,5 v ja nyt olen ollut kaavoitusjohtajana 12 v ja esitellyt str:iä ja rakennuslupia ja kaavoja eri tasoille päättäjille 12 v.</p> <p>Eniten päänvaivaa ja kinaa sekä eriäviä mielipiteitä on aiheuttanut str:ien päätösehdotusten läpimeno. Hho aikanaan niitä käsitteli noin 15 , joista 13 tuli päätösesitykseni mukaan ulos. Nyt niitä kumottuja haetaan sitten uudestaan ja kun ELY ei enää valita, niin ne laillistuvat, kun kukaan ei valita - jätän edelleen niihin eriävän mielipiteen.</p> <p>Uudenmaan ELYllä on kyllä tilasto näistä Hho:n ylikävelyistä.</p> <p>Str §:iin pitäisi saada selvemmat kriteerit, koska myönnetään /koska ei -tulinnanvaraisuus vaarantaa maanomistajien tasapuolisen kohtelun, kun nyt toiset hakee uudelleen jo kumottuja lupia ja toiset ei älyä/kehtaa ja muutenkin aiheuttaa turhaa kinaa ja ajankulua!!</p>
<p>Asukkaiden vaikutusmahdollisuudet muutettava todelliseksi</p>
<p>Nyt kirjoitetuissa pykälissä ei ole kuntakaavan pohjakartalle asetettuja vaatimuksia (MRL 54 a§ ja 54B§, asemakaavan pohjakartta). Jonkinlainen kaavan pohjakartan tarkistus varmaankin tarvitaan tulevaisuudessakin, vaikka kartan tarkkuus ja kuntakaavan esitysmittakaava voivat vaihdella hyvinkin laajassa haarukassa tilanteen mukaan.</p>
<p>suunnittelutarveratkaisu -sana on sanahirviö, jota ei useinkaan ymmärretä - voisivatko kaikki asemakaava-alueiden ulkopuoliset maankäytön luvat olla poikkeamispäätöksiä tai vastaavia?</p>
<p>Valtakunnan ja maakunnan tasolla tehdään usein hienoja suunnitelmia ja strategioita. Näiden toteutuminen tapahtuu kuitenkin käytännössä kunnissa ja kaupungeissa. Tiedonkulkeminen yleisistä periaatteista ruohonjuuritasolle on toistaiseksi ollut melko vaatimatonta. Kuntalaisten olisi tiedettävä, mihin valtakunnassa pyritään ja äänestyspäätöksessään ja muussa kansalaistoiminnassaan hänen olisi siten omalta osaltaan mahdollisuus edistää näitä periaatteita . Esim. tietoisuus Uusimaa 2050 kaavoitustyöstä on luultavasti kuntalaisilla hyvin vähäistä, vaikka vaikutukset tulevat olemaan merkittäviä omassa elinympäristössä</p>
<p>Olemassa olevien kaavamuotojen käyttöalan kasvattamisella/ kaavamuotojen joustavoittamisella (=nykyisen järjestelmän kehittäminen)</p>
<p>Suunnittelujärjestelmän tulee sallia moderni / joustava eteneminen siten, että sillä mahdollistetaan toimijoiden pitkälle meneviä itseohjautuvia prosesseja. Kaavatasojen tulee olla joustavia ja totutuista prosesseista poikkeavia menettelyjä tulee mahdollistaa myös muille kuin isoille toimijoille (ei siis vain Helsingin kaupungille tai suurille rakennusliikkeille). Viranomaisen seuraus- ja valvontavastuuta ei tarvitse eikä pidä ulottaa nykyisen kaltaiseen yksityiskohtaiseen raportointiin.</p> <p>Uudistukseen ei pitäisi hakea malleja vain suurten metropolien käytännöistä, vaan etsiä pieneen suomalaiseen rakennusmassaan sopivia ja kannustavia menettelyjä. Tämä koskee myös päätöksentekoa.</p>
<p>Kuntien parhaista käytännöistä löytyy hyvää levitettävää aineistoa. Hyvät sähköiset aineistot ja helppokäyttöinen toimiva paikkatieto. Aktiivista asukaskuulemista heti alkuun, asukkaiden ja järjestöjen arvostamista koskien esim tärkeitä luontopaikkoja, koulujen ja päiväkotien käyttämiä luontoalueita.</p>
<p>Kansainvälisten veloitteiden toteutuminen esim. luonnon monimuotoisuuden osalta tulisi selvittää paremmin</p>
<p>Rakentamisen kentälle tulisi luoda puolueeton pohjoismainen / EU-tasoinen virasto/valitusorganisaatio vrt. terveydenhuolto (Valvira, Aluehallintovirasto, Potilasvakuutusvalituskeskus). Suomen sisäinen virasto ei ole riittävä, sillä sekä valtio että kuntataso ovat vastuussa monesta maamlaajuisesta ongelmasta, jolloin kunnallinen tai maakuntakohtainen, valtion sisäinen järjestelmä ei takaa puolueetonta käsittelyä ja kuulemista. Valitusmenettely tulee olla ilmainen.</p> <p>Nykyinen Hallinto-oikeus valitustapa on kallis ja aikaa vievä eikä takaa puolueetonta käsittelyä.</p> <p>Valittaminen Euroopan Ihmisoikeustuomioistuimeen on liian monimutkainen ja aikaa vievä prosessi.</p> <p>Rakentaminen on merkittävin planeettaa tuhoava ihmisen aiheuttama ongelmakenttä. Suomen valtiollinen päätös olla tukematta etätyöskentelyä ja pääkaupunkiseudun ulkopuolisten alueiden elinvoimaisuutta, lisää Suomen hiilijalanjälkeä lja tuhoaa Planeettaamme huomattavasti.</p> <p>Nyt valmisteilla oleva MRL lakimuutos vain ja ainoastaan edesauttaa ja lisää ilmastonmuutosta sen sijaan että se hillitsisi Suomen osuutta.</p>

500'000 asukkaan asuttaminen pääkaupunkiseudulle on täysin tarpeeton perusteeton poliittinen päätös, jonka tarkoituksena on lisätä asuntokuplaa ja kiinteistökuplaa.

Valtion ja kuntahallinnon kyvyttömyys luoda todellisia työpaikkoja pyritään piilottamaan rakentamisesta aiheutuvien tulojen kasvuun. Valtio ja kunnat velkaantuvat sen sijaan että rakentamisen sektori toisi lisäarvoa ja parantaisi elinolosuhteita, lisäisi hyvinvointia.

10. Yleiset kommentit ja kommentit lain jatkovalmisteluun

Vastaajien määrä: 33

Vastaukset
<p>ELY:n toiminta nykyisellään liikaa kiinni ELY:n virkamiehistä. Kohtelevat kuntia eriarvoisesti. Lisäksi lain pitäisi ohjata siten, että konsulttien käyttöä pitäisi vähentää. Konsultit ajavat järjestään yhtiöiden etua, jolloin laajat hankinnat konsulteilta haittaavat kuntalaisten oikeuksia.</p>
<p>Pitäkää talousmetsien osalta tämä laki ja metsälaki riittävän erillään, kuten tavoitellaan kansallisessa metsästrategiassa.</p> <p>myös koskee maisemaa muuttavaa toimenpidettä, että siitä pois metsätalous metsätalouteen osoitetuilla alueilla.</p> <p>epäselvä virke, mitä haluette sanoa: Suoraan rakentamista ohjaavalla kuntakaavalla ei saa asettaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle sellaista kohtuutonta rajoitusta tai aiheuttaa sellaista kohtuutonta haittaa, joka kaavalle asetettavia tavoitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä voidaan välttää.</p>
<p>Kaikissa tapauksissa kaavoituksesta tulisi olla todellinen mahdollisuus aina antaa sen alkuvaiheesta alkaen, asukaspalaute ja kieltää kilpailulla kuulemisen ohittaminen, "maan tapana".</p>
<p>Tonttijaot pitäisi tulevaisuudessa laatia vain ja ainoastaan sitovina!</p>
<p>Lunastuslain uudistus on otettava huomioon tämän lain valmistelussa!</p>
<p>X §. Kaavan voimaantulo ja hyväksymispäätöksestä tiedottaminen</p> <p>Päätös maakuntakaavan, kaupunkiseutukaavan ja kuntakaavan hyväksymisestä on saatettava yleisesti tiedoksi niin kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan.</p> <p>Tässä ylläolevassa momentissa ei ole nyt pohdittu digitalisaatiota. Eikö tiedottamiseen voisi riittää aiemmin kuvattu kansallinen tietoa-alue tai pelkkä kunnan internet-sivu. Tai digitaalinen ilmoitustaulu, joka voi sijaita missä vain. Tuntuu hassulta, että lainvoimainen kaava olisi tarjolla kansallisessa tietoa-alueella, mutta tiedottaminen tapahtuu jossain kunnan internet-sivulla. Ratkaisu voisi olla sekä että.</p> <p>Kun kaavan hyväksymispäätös on lainvoimainen, kaava on liitettävä ennen sen voimaantuloa osaksi valtakunnallista maankäyttöjärjestelmää siten, että se on julkisesti järjestelmästä saatavissa. Kaava tulee voimaan, kun se on saatettu yleisesti tiedoksi niin kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan.</p> <p>Tässä ylläolevassa momentissa ei ole nyt pohdittu digitalisaatiota. Eikö tiedottamiseen voisi riittää aiemmin kuvattu kansallinen tietoa-alue tai pelkkä kunnan internet-sivu. Tai digitaalinen ilmoitustaulu, joka voi sijaita missä vain.</p>
<p>Näihin pykälisiin on varsin vaikeaa kommentoida, kun muut uudistuksen projektit, esimerkiksi kaavapäätösprojekti, ovat samanaikaisesti käynnissä muttei samaa taustaa vasten kommentoitavina.</p> <p>Kaavapäätösprojektissa käsitellään asemakaavan digitaalista ilmentymää, mutta ei ole minkäänlaista tietoa, miten siinä tehdyt tarkastelut toimivat kuntakaava-tilanteessa. Näissä pykälissä taasen käsitteenä on kartta, ilman mitään liittymää siihen, mitä kartta siinä vaiheessa tarkoittaa.</p>

Kaavan laadinta- ja käsittelyprosessiin vaikuttaa varsin paljon sen tekninen ilmentymä - miten asukas ottaa kantaa neljään tasoon jaettuun kaava-aineistoon ja millä tavalla hän ilmaisee kantansa? Tietomallimuistutus? Digivalitus?

Käsittelyprosessin osallistumis-, yhteistyö-, päätös- ja valitusvalinnat ovat taasen ratkaisevia sen suhteen, onko erityisesti kaupunkiseutukaava miltään osin järkevä kehitemä.

Kun näistä muista projekteista ei ole samaan aikaan kuulemista, ei niistä myöskään tule viestiä muuten kuin varta vasten YMN tiedotuksista hakemalla, joten varsin suurelle osalle nyt tähän kuulemiseen vastaavia jää todella epäselvä kuva kokonaisuudesta. Tämä ei ainakaan paranna kommenttien laatua tai kuulemisen tuloksellisuutta.

Helsingin kaupungin tulisi rauhoittaa rakennusvimmassaan ja keskittyä alueiden suunnitelmalliseen hyödyntämiseen yhdessä asukkaiden kanssa. Nyt asukaskuulemiset ovat ainoastaan näennäisiä ja byrokratian kirjaimen täyttämiseksi suoritettuja. Asukkaiden mielipiteet huomioidaan ainoastaan niiltä osin joissa mielipide tukee kaupungin omaa suunnitelmaa joka usein on jo valmiina "laatikossa". Myös lausuminen valmiista kaavaluonnoksesta on täysin tarpeetonta tehdä, koska suunnitelmasta ei muuteta tavua tai viivaakaan. Hallinto-oikeus valitustienä on ainut mahdollisuus todelliseen vaikuttamiseen ja tämä työllistää tarpeettomasti hallinto-oikeutta.

Miksi Helsingin kaupunki väittää osan MRL säädöksistä olevan ainoastaan "tavoitteellisia"? Voisitteko tehdä vastaisuudessa lakeja jotka velvoittavat myös Helsingin kaupunkia. Vaikutelmaksi on tullut, että kaupunkimme kiertää systemaattisesti esimerkiksi "kellari" ja "asuinkerros" määritelmää, sallimalla aina yhden maanpäällisen "kellari"-kerroksen jokaiseen rakennukseen. Tällä on rakennuksia nostattava vaikutus joka näkyy ennen kaikkea pientaloalueiden laitamilla joissa on menossa tekninen häätö, rakentamalla ylikorkeita kerrostaloja. Sovitaan 5-kerrosta ja rakennetaan 6. No kun se eka olikin "kellari". MRL sanoo muuta, kun se "kellari" on maan päällä eikä maan alla.

Jatkossa tulisi pykälämuutosten vaikutukset pystyä paremmin arvioimaan.

MRL:n käsitteiden määritelmät olivat erikseen kommentoitavana 12.11.2019 saakka. Hienoa, jos määritelmät saadaan laadittua MRL:n uudistamisen yhteydessä. Määritelmät olivat kuitenkin melko keskeneräisen oloisia eivätkä vastanneet varsinaisiin pykäliin nostettuja käsitteiden määrittelyjä. Seuraavassa muutamia yksittäisiä huomioita:

Viheryhteys sanan määritelmään pitäisi sisällyttää myös ekologinen yhteys. Huomautus kohdassa voisi olla "Viheryhteyden luonne voi vaihdella rakennetusta puistomaiseen ja luonnon ympäristöön". Ei luonnonmukaiseen, koska se antaa vaikutelman toiminnasta joka on ihmistoiminnalle alisteinen.

Viherrakenne sanaa ei sanastotyön sanastossa ollut. Viherrakenteen määritelmään olisi hyvä saada lisäys, että viherrakenne pitää sisällään myös luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet ja ekologiset yhteydet.

Hulevesien huomautuskohtaan seuraava tekstimuutos:

Hulevesien hallinnalla pyritään poistamaan rakennetta haittaava vesi hallitusti ja kestävästi pois rakenteen vaikutusalueelta niin, ettei siitä tule muulle ympäristölle negatiivisia vaikutuksia.

Liikenneverkko-kohdan sanastosta puuttuu tietoliikenneverkko, joka kuitenkin mainitaan liikennejärjestelmän määrittelyssä. Viestintäyhteydet (epämääräinen, vai tarkoittaako juuri viestintäverkkoa?) ja tieto sen sijaan eivät kuulu osana liikennejärjestelmään.

Kaavavalituksiin tulee varata jatkossakin mahdollisuus, mutta valitusten käsittelyaikoja tulisi pyrkiä lyhentämään resursoimalla paremmin oikeuskäsittelyjä. Kuntien kaavamonopoli on jatkossakin paras tapa edistää hallittavissa olevaa ja demokraattista kaavoitusta. Jatkovalmistelussa tulee katsoa kokonaisuutta ja vaikutuksia laajemmin - alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää ei voida ratkaista yhtenä asiana, koska se vaikuttaa kaikkeen.

Mm. ilmastomuutoksen ehkäisemiseksi tarvittava tiivistäminen on suoritettava niin, että olevan ympäristön viihtyisyys ja hyväksi koettu ympäristö säilyvät. Tiivistämistä ja tehokkuuden nostoa ei saa sallia muiden arvojen häviämisen kustannuksella.

Toivon kokonaisvaltaisempaa valmistelua ja etenemistä realistisempien kehityspolkujen kautta.

Linkki kunnallisvaltuustoihin tärkeä!

Maankäyttö- ja rakennuslaki on ollut alueidenkäyttöä koskeva eri tavoitteita yhteensovittava laki. Siksi kaavoitus on ollut hidasta hierarkkista ja raskasta. Mielestäni muutoksesta näkyy, että kaavoitusta "kehittämällä" luovutaan tästä eri asioita yhteensovittavasta

<p>luonteesta muun kuin tavoitehömpän tasolla. Näen tämän johtavan sektorisääntelyn voimakkaaseen kasvuun, eri alueiden väliseen voimakkaaseen erilaisuuteen ja haittaavan esimerkiksi valtakunnallisesti tärkeiden tavoitteiden saavuttamista. Näkökulmana luovutaan kokonaisvaltaisesta yhteensovittamisesta ja siirrytään näpertelemään alueiden pikkukysymysten kanssa.</p> <p>On hyvä, että asiasta pyydetään kommentteja. Aineisto on kuitenkin vielä täysin keskeneräinen edes alustavia kommentteja varten, joten kommentointi tässä vaiheessa tuntuu turhautavalta. Aineistossa olisi edes jollain tasolla pitänyt tuoda alueidenkäytön suunnittelun linkki muuhin rakentamisen ohjaamiseen ja maanomistajien ja kuntien oikeuksiin ja velvollisuuksiin, vaikkei valmista olisikaan ollut.</p>
<p>Maakuntakaavan heikentäminen on todennäköisesti huono idea, koska suurin osa kaupunkiseutujen ulkopuolisista kunnista tarvitsee enemmän tukea suunnittelulle ja altistaa samalla nämä alueet/kunnat pikavoittojen tavoittelulle. Samalla, riippumatta MRL uudistuksesta, olisi hyvä lisätä laillisuusvalvontaa, jota viime hallituskaudella selkeästi heikennettiin. Tämä heikennys on johtanut lyhytjänteisempään ja kestävyystavoitteiden vastaiseen suunnitteluun.</p>
<p>Tässä vaiheessa kommentteja on melko vaikea antaa, koska niiden kontekstia muihin pykäliin ei ole tiedossa. Rakentamisen lupajärjestelmät yms. tulee olla tiedossa, jotta voi oikeasti ottaa kantaa näiden pykäläesitysten mahdollisiin vaikutuksiin.</p>
<p>On syytä kuulla yksityiskohtaisista säädösteksteistä niitä kaavoittajia, rakennuslupavirkamiehiä sekä kuntien luottamushenkilöitä, jotka ovat eniten joutuneet soveltamaan käytännössä nykyistä lakia (ja sen edeltäjää). Intressitahojen edustajilta puuttuu helposti se hiljainen tieto, jota jo muutaman vuosikymmenen puurtaminen käytännön kysymyksissä antaa.</p>
<p>MRL-kokonaisuudistuksen rinnalle tulisi ottaa vertailuksi nykyisen MRL:n täydentämisvaihtoehto.</p>
<p>Rinteen hallitusohjelmassa on hyviä kirjauksia: esim. nämä: Uudistuksen päätavoitteita ovat hiilineutraali yhteiskunta, luonnon monimuotoisuuden vahvistaminen sekä rakentamisen laadun parantaminen ja digitalisaation edistäminen. Lisäksi on otettava huomioon yhdyskuntarakenteen sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys. Kaavoitus perustuu kattaviin vaikutusarvioihin. Alueiden käytön laillisuuden valvonta säilyy viranomaistoimintana vähintään nykytasolla. Ilmastonmuutoksen torjunta otetaan huomioon niin kaavoituksessa, rakentamisessa kuin rakennuskannan ylläpidossa. Yhdyskuntarakenteen tulee tukea ilmastonmuutokseen sopeutumista sekä suosia kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä erityisesti kaupunkiseuduilla. Vaalitaan kulttuuriympäristöjä ja vahvistetaan luonnon monimuotoisuutta myös kaupunkiympäristössä. Parannetaan ihmisten osallistumismahdollisuuksia. Luodaan rakennetun ympäristön valtakunnallinen digitaalinen rekisteri ja tietoaalusta, joihin maankäyttöä ja rakentamista koskevat päätökset ja prosessit tukeutuvat.</p> <p>Näillä periaatteilla on hyvä jatkaa työtä!</p> <p>- Osallistumismahdollisuus esim. tähän kyselyyn on hyvä mutta se ei varmaankaan ole tavoittanut ihmisiä tai edes järjestöjä. Tiedottamiseen kannattaa kiinnittää huomiota.</p>
<p>Lain tulisi vastata paremmin sille asetettuihin sinänsä hyviin tavoitteisiin. Erityisesti maakuntakaavan oikeusvaikutteisuus ja suhde kaupunkiseutukaavaan vaatii vielä uudelleen pohdintaa.</p>
<p>Koko MRL:ään ei tarvitse myllätä ja uudistaa - osauudistuksillakin voitaisiin korjata mahdollisia epäkohtia.</p> <p>Eiköhän se aloite muutokseen tullut maanomistajatahoilta edellisen hallituksen aikana ja tavoitteeksi määriteltiin kabineteissa maanomistajien etujen läpimenon helpottaminen - virkamiesten tehtävä oli sitten muotoilla se tavoite "sopivaan" muotoon.</p> <p>Ei täällä maakunnissa kaikki ole tyhmiä!</p> <p>Kuten jo edellä kirjoitin, tarve olisi enemmänkin säätää pykälä niin, että kaupunkiseudulla (MAL-sopimus) olisi "tiukemmat" säännöt ja pykälät ja halvemman maapohjan alueilla olisi joustavammat ja vaihtoehtoja sallivimmat §:t.</p> <p>Olisi myös tärkeää lausujillekin nähdä kokonaisuus tässä uudistuksessa. koska itse ainakin käyn työssäni läpi koko ketjun maan hankinnasta kaavoituksen kautta rakennuslupien myöntämiseen ja valvontaan.</p> <p>Tuleeko tän kyselyn tulokset joskus julki ja nähtäville kaikelle kansalle?</p>
<p>Lait sellaisiksi ettei voi tulkita. Tällä hetkellä MRL on ihan paperia, ei oikeudetkaan noudata. Lakien oltava ehdottomia.</p>
<p>Välttääkää muutoksia, jotka pidentävät käsittelyaikoja tai aiheuttavat epäselviä tilanteita hankkeissa.</p>
<p>yleiskaavataso on edelleen tarpeellinen - maanomistajien oikeudet korostuvat aika monessa kohdassa, vaikkeivat turhia olekaan - kuntakaavan kehittämisperiaatteet vaikuttavat kiinnostavilta, mutta miten sitovasti ne ohjaavat maankäyttöä yksittäisten lupien kohdalla? - rakennuskielto 3 + 3 v on liian lyhyt aika (kaavoitusta hidastavat erityisesti poliittiset päättäjät) - kuntakaava-alueella ei</p>

saisi vaikeuttaa kaavan toteutumista, mutta entä tulevaa kaavoitusta?
Kiitos tästä osallistumismahdollisuudesta. Sain tietää siitä oman luonnonsuojelupiiriltämme. Ns. tavalliselta kansalaiselta tämä mahdollisuus on luultavasti jäänyt huomaamatta.
Esityksen vaikutuksia on hankla arvioida ilman tietoa muiden MRL-uudistuksen osa-alueiden pykäliden valmistelusta.
Ehdotus kuntakohtaisten kaavojen nykyisten tasojen korvaamisesta yhdellä kuntakaavalla on joka suhteessa keskeneräinen ja kelvoton. Ehdotus on syytä haudata pitemmitä puheita.
Tämä ei tarkoita etteikö kaavoitusta olisi syytä uudistaa ja kehittää. Milloin on tiedossa selkeä toimimattomuus, se lienee myös paikattavissa täsmäpaikkauksella. Jos taas tavoitteena on perustavanlainen kokonaisuudistus, kehittämisen pitää perustua perusteelliseen nykyisen kaavajärjestelmän ongelmien analyysiin. Oikein asetettu kysymys kun tuppaa olemaan puoli vastausta.
Kaavoituksen uudistamisen lähtökohtana oli toive kaavoituksen nopeuttamisesta. Kaavoituksen ”hitaus” ei kuitenkaan välttämättä ole vähäisimmässäkään määrin huonon kaavoitusjärjestelmän syytä. Kaavoitus vain sattuu olemaan se kohtauspaikka, jossa kaikki ne vaatimukset kohtaavat, jotka monenlaisessa erikoislainsäädännöissä on säädetty huolehtimaan monimutkaistuneen yhteiskunnan perustelluista tarpeista. Nyt esitetyt muutokset ainakaan ei sujuvoita kaavoitusta.
Kaavoituksen tosiasiallisena haasteena lienee, pitäisikö meidän lähestyä niin kaupunkien kuin maaseudun rakentamista toisella tapaa, jolla voisimme yhtä aikaa huolehtia intressien yhteensovittamisesta ja olla antamassa tilaa ennakoimattomille tarpeille ja aivoituksille. Ehkäpä toisenlaisen lähestymistavan kautta osaisimmekin olla sekä nopealiikkeisempiä että tuottaa entistä parempaa ympäristöä.
Käyty keskustelu kuntatasoisen kaavoituksen uudistamisesta selvästikään ei ole tuottanut selkeää ajatusta uudeksi kaavoitusjärjestelmäksi. Vielä ei olla lähelläkään sellaisia ratkaisuja, joita kannattaisi pukea pykäläluonnosten muotoon.
Tarvitaan ensin kirkas ajatus. Sen jälkeen vielä hahmotellun rakennelman oikeusvaikutusten perusteellista juridista punnintaa. Sitten vasta pykäliden hiomiseen. Kolme sakkokierrosta.
” Kaupunkiseutukaavan laadullisia vaatimuksia – kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota 1) yhdyskuntarakenteen toimivuuteen ja kestävyYTEEN sekä palveluiden, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden saavutettavuuteen; 2) liikennejärjestelmän toimivuuteen ja kestävyYTEEN, erityisesti joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräliikenteen edellytyksiin; 3) keskusta-alueiden palveluiden kehittämisedellytyksiin; 4) viherrakenteen jatkuvuuteen ja virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyYTEEN; 5) asuntotuotannon riittävyYTEEN ja monipuolisuuden, elinympäristön laadun sekä alueiden välisen haitallisen eriytymiskehityksen ehkäisyn edellytyksiin; 6) luonnonvarojen kestävään käyttöön ja kiertotalouden edellytyksiin; 7) elinkeinoelämän kestäviin toimintaedellytyksiin; 8) maiseman ja kulttuuriperinnön turvaamiseen ja vaalimiseen; sekä 9) luonnonarvojen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen ja vaalimiseen.”
Kritiikki: Koska kyseisessä listassa on mainittu kaavan laadullisena vaatimuksena jopa ”keskusta-alueiden palveluiden kehittämisedellytykset “, ei ole hyväksyttävää, että elinympäristöjen pilaantumisen estäminen on jätetty mainitsematta. Elinympäristön pilaantumisen estäminen tulee olla mainittuna tärkeimpänä erityishuomiota ansaitsevana seikkana. Samoin vaatimus terveellisten elinympäristöjen tuottamisesta tulee olla kirjattuna tärkeimpiin laadullisiin tavoitteisiin. Sama vaatimus koskee myös maakuntakaavoitusta, mutta aivan erityisesti tietenkin kuntakaavoitusta, jonne oikeusvaikutteisuuTTa ja siten valtaa ollaan MRL-kokonaisuudistuksessa keskittämässä. Listassa oleva maininta ”elinympäristön laadusta” ei korosta elinympäristön terveellisyYDEN vaatimusta, ja on siten täysin riittämätön kuvaamaan tärkeintä erityishuomiota ansaitsevaa, suunnittelua eniten ohjaavaa seikkaa.
”Kaavoja koskevat laadulliset vaatimukset • Laissa säädettäisiin kaavojen laadullisista vaatimuksista, joihin kaavoja laadittaessa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota ja jotka olisivat perusteena kaavan sisällön laillisuuden arvioinnille • Kaavan tehtävä tai kaavassa ratkaistava tai osoitettava alueidenkäyttö on eri asia kuin kaavan laadullinen vaatimus. Esimerkiksi maakuntakaavan liikenneverkkoa suunniteltaessa ja osoitettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota maakuntakaavan laadullisiin vaatimuksiin, esimerkiksi maiseman ja kulttuuriperinnön turvaamiseen ja vaalimiseen. • Laadullisten vaatimusten muotoilulla on keskeinen merkitys. Lisäksi on huomioitava kaava yhteen sovittavana välineenä ja eri asioiden mahdollinen painottaminen, esimerkiksi ilmastonmuutoksen hillintä. • Kaavojen laadulliset vaatimukset lain rakenteen näkökulmasta (VAT, nykyisen lain 1 § ja 5 §).”

Kritiikki: Kaavojen laadullisiin vaatimuksiin tulee kirjata laadulliset vaatimukset ympäristövaikutusten arvioinneista, koska niihin kaavasuunnitteluprosessit tukeutuvat ja nykyinen "Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä" ei sisällä vaatimuksia laadun, arvioita tekevien tahojen asiantuntijuuden, rahoitusmallin, puolueettomuuden eikä objektiivisuuden osalta. Kyseinen laki ei pidä sisällään ohjeita, miten tulee menetellä, jos hankkeesta vastaava aiheuttaa ympäristövaikutusten arviointien tahallista manipulointia: olennaisten ympäristövaikutusten arviointien vääristelyä, tutkimatta jättämistä, raporttien ja tutkimustulosten valikointia ja sanallista kikkailua, jolloin lukijalle annetaan epämääräinen, vähättelevä tai valheellinen kuva ympäristövaikutusten todellisesta määrästä, laadusta tai merkittävydestä.

Viimeisellä sivulla (Esitysmateriaali MRL-kokonaisuudistus / suunnittelujärjestelmä(pdf) /Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus, Ympäristöministeriö 9.10.2019)

on tuotu esiin ilmeisestikin "uutena asiana" (koska merkitty punaisella) kaavaprosessin etenemisestä: "ratkaisujen ja valintojen TIETOPOHJA esille" ja "mielipiteen esittäminen kaavan valmisteluun liittyvien keskeisten valintojen ja vaihtoehtojen sisällöstä ja niiden perustana olevasta TIETOPOHJASTA".

Tietopohjan tuominen esille mahdollisimman varhaisessa vaiheessa olisi alueidenkäytön suunnittelussa ensiarvoisen tärkeää sekä päätöksiä valmisteleville ja tekeville virkamiehille, kuten myös asukkaille. Tietopohjan, jolle alueidenkäytön ratkaisut perustuvat, tulee olla objektiivista, luotettavaa, ja parhaaseen mahdolliseen tutkimukseen perustuvaa.

Tavoitteen toteutuminen edellyttää erityisesti "Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä" -lain puutteellisuuden korjaamista monilta oleellisilta osin. Laissa tulee määritellä, että hyväksyttäviä ja käyttökelpoisia ympäristövaikutusten arviointeja ja niiden sisältämää tietoa voidaan tuottaa vain puolueettomissa asiantuntijaorganisaatioissa, ja niissäkin ainoastaan, mikäli rahoitus on järjestetty siten, ettei se vaaranna puoleettomuutta.

YLEISTÄ:

Koska myös maakuntakaavan ohjausvaikutus on MRL-kokonaisuudistuksessa jätetty minimiin, maakuntakaavan ohjausvaikutuksen koskiessa enää merkitykseltään maakunnallisia seikkoja ("Maakuntakaavassa korostuisi suunnittelun kohdentuminen vain merkitykseltään maakunnallisten asioiden käsittelyyn. Maakuntakaavan rooli muuta suunnittelua ohjaavana kaavana olisi nykyistä rajatumpi."), olisi tilanne se, että kuntien päätösvalta ja kaavamonomoli kasvaisivat suhteettoman suureksi. Vastuu elinympäristöjen terveellisyden ja turvallisuuden vaalimisesta olisi MRL-kokonaisuudistuksen toteutuessa liian harvoilla.

MRL-kokonaisuudistuksessa kuvatulla kaavoitusvallan keskittymisellä harvojen käsiin luotaisiin hyvin epätervettä kaavoitusta. Kuntalaiset olisivat kuntapäätäjien ja virkamiesten mielivaltaisten päätösten armoilla yhä enenevässä määrin. MRL-kokonaisuudistuksessa on kyse on erittäin tärkeän prosessin muuttamisesta suuntaan, jolla on suoria vaikutuksia ihmisten terveyteen, hengissä pysymiseen, omaisuuteen, onnellisuuteen ja koko elämään noin ylipäätään.

Kuntakaavan prosessin "yksinkertaistamisella" ja muiden kaavojen ohjausvaikutusten mitätöimisellä, mahdollistettaisiin nopea, vastuuton kaavoitus, joka olisi harvojen käsissä, ja johon olisi hyvin vaikea puuttua tai estää.

MRL-kokonaisuudistuksen suunnitelmien mukaan kaavoituslupia voitaisiin myöntää esimerkiksi "ekologisiin" syihin vedoten. Vaihtoehtojen todellista ekologisuutta ei kuitenkaan olisi arvioitu luotettavasti ja puolueettomasti, vaan kuten nykyäänkin on tapana, ympäristövaikutusten arviointeja tehtäisivät konsulttitoimistot, tilaustoina.

Puolueellisiin ympäristövaikutusarviointeihin vedoten saatettaisiin myöntää ympäristölle hyvinkin haitallisia kaavoituslupia ja siten: elinympäristöjen pilaantumisen sallimisella vaarannettaisiin asukkaiden terveys ja hyvinvointi, aiheutettaisiin sairauksia ja ennenaikaisia kuolemia. Tällaisten hengenvaarallisten ja yhteiskunnan tasa-arvoa järkyttävien seurausten vakavuus on tunnistettava ja tunnustettava lakeja säätävissä elimissä. On varjeltava ihmisiä ja elinympäristöjä kaavoituksen mahdollistaman turmelevan alueidenkäytön mahdollisuudelta.

MRL-kokonaisuudistuksen nyky muodossaan toteutuessa mahdollistettaisiin myös nopeammassa kaavoitusaikataulussa ja muiden kaavojen ohjausvaikutusten puuttuessa nopeammin ja todennäköisemmin maanomistajille kohtuutonta haittaa. Haittoina saattaisivat olla esimerkiksi elinympäristön laadun heikkeneminen, kiinteän omaisuuden ja rakennusten arvon lasku, terveysvaarat, sairauksien todennäköisyyksien lisääntyminen, ennenaikaisen kuolemanvaaran lisääntyminen ja niin edelleen.

MRL-kokonaisuudistuksessa esitetty kuntakaavan "kaavoitustyötä selkeyttävä" mahdollisuus on siten nähtävä vaarallisena uhkana, joka tulee toteutumaan, mikäli MRL-kokonaisuudistus tämänsuuntaisena hyväksyttäisiin toteutettavaksi.

On pidettävä erityisesti silmällä hankkeita, joita perustellaan esimerkiksi "ekologisuudella". Esimerkiksi rakentamisessa ekologisuus on rakennusaineiden kierrätystä paikan päällä tai ainakin paikallisesti siten, ettei kuormia jouduta ajamaan minnekään. Maa-ainesten kierrätyksen suunnittelu on otettava mukaan osaksi rakentamisen suunnittelua. Maa-ainekset, joita ei voi käyttää hyödyksi rakennuspaikalla, on käytettävä hyödyksi jossain lähistön projektissa, kuten viherrakentamisessa.

Merkittävän ikävänä esimerkkinä huonosti suunnitellusta ja huonosti valmistellusta, ympäristörököksen tunnusmerkit täyttävästä hankkeesta on pidettävä epäekologista, jättimäistä maakaatopaikkahanketta Helsingissä, jossa samalla tuhottaisiin laaja yhtenäinen metsäalue merkittävine luontoarvoineen. Tällaista, huomattavassa määrin herkkiä kohteita ja muuta elinympäristöä pilaavaa, maanomistajille kohtuutonta haittaa aiheuttavaa ja luontoarvoja tuhoavaa hanketta on yritetty perustella "ekologisuudella" aivan viimeaikoina.

Edellä mainittu esimerkkitapaus tulee pitää hyvin mielessä, kun ollaan suunnittelemassa MRL-kokonaisuudistusta: Nyt käsittelyssä oleva MRL-kokonaisuudistus, toteutuessaan, mahdollistaisi esimerkkitapausten kaltaisen ympäristörököksen toteuttamisen. MRL-kokonaisuudistus olisi, ympäristörökökset salliessaan, vaarallinen: se vaarantaisi ihmisten oikeuden terveelliseen ja turvalliseen elinympäristöön, ja vaarantaisi luonnonarvojen säilymisen ja olisi siis monin eri tavoin yhteiskunnalle haitallinen.

Valmisteluun tulee lisätä ammattitaitoa, erityisesti ns. käyttäjäkokemusta sekä kytkeä mukaan "suurten alueidenkäyttötoimijoiden" edustajat. Rakennettua maata on Suomessa vielä sadankin vuoden päästä 5- alle 10% koko maan pinta-alasta, eikä 90% saa eikä voi kuulua MRL:n ohjaukseen jatkossakaan. Kaavajärjestelmässä, myös mahdollisessa "maakuntakaavassa" tämän tulee olla realiteetti. MRL jatkovalmistelussa tulisi keskittyä erityisesti suhteellisen ja jopa erityisen tiiviin rakentamisen ja niiden rakennustapojen mahdollistamiseen, uudistamiseen sekä ohjauksen sujuvoittamiseen, lisäksi kaupunkimaisten ympäristöjen toiminnallisen joustavuuden tarkasteluun ja välittömän lähiympäristön rakentamisen ohjaukseen, suomalaisen pitkän, kostean ja pimeän talven tuomin rajoituksin. Maaseutumaiset ja harvaan asutut alueet tarvitsevat ainoastaan koko valtakunnan ja maakuntatasoisten liikenteen- ja vastaavien yhteisten verkkojen koordinoitua, joten maakuntakaavoitus voisi muuttua "valtakunnanverkkokaavaksi". Luonnonvarojen ja niiden elinkeinojen säätelylle on jo omat järjestelmät, johon MRL:a ei tule vaiuudessakaan pidä ulottaa. Metsien ja muiden "laajojen viher- ja virkistysalueiden" osoittaminen "tulevaisuuden tarpeisiin" kaavoissa on tarpeetonta ja vahingollista. Ilmastomuutoksen hillintä ja ohjaus tulee kaavoituksessa ottaa huomioon, mutta vain rakentamisen ja rakennetun ympäristön osalta. Talouden ja yhteiskunnan taakanjaon näkökulmaa on kaavoituksessa pakko laskea; taloudellisesti kestävä rakennustalouden kuntamalli nojaa selkeästi enemmän kumppanuuksiin, kunta- tai valtiovetoisen verotuksella rakentamisen kohdistuessa rajattuihin ja mahdollisesti jopa laissa nimettyihin kohteisiin. Yhteiskunnan roolia maanhankinnassa ja pitkälle tulevaisuuteen ulottuvien kaavarajoitusten päättäjänä on rajoitettava selkeästi. MRL:ssä voitaisiin säätää lunastuslain estämättä aikajärjestely, jossa kunnan tulee tietyssä ajassa joko hankkia maa omistukseensa käypää arvoa vastaavalla tavalla tai kaavarajoite purkautuu. "Kuntakeinottelun" eli kuntien pakkomaanlunastusten sijaan on tarpeen säätämällä edistää kumppanuusmallista toimintaa, johon muissa Pohjoismaissa ja Euroopan maissa on siirrytty jo viime vuosituuhannella. Lopuksi pari asiaa: sekä kuntien että yhteiskunnan useimmat toiminnat ovat muuttuneet ja edelleen voimakkassa muutoksessa. MRL:n tulisi tukea ja edistää uudenlaisia toimintatapoja. Lain linjaukset ja luonnokset tuntuvat hapuilevilta ja osin sekavilta, mahdollisesti siksi että "keep it simple" on unohtunut. Toiseksi: rakentamisen ja suunnittelualan osaaminen tarvitsee päivittämistä. Konsulttitalojen valata on kasvanut, mutta osaamisen kilpailuttaminen ei auta, jos osaamista ei ylipäätään ole riittävästi tarjolla, Rakennus- ja kaavasuunnittelu on ammattilaisten työtä, ja edellyttää myös koulutusta ja sen ajantasallapitoa. Myös tämä on syytä säädöksin varmistaa.

Lakiluonnoksesta paistaa Sipilän hallituksen asenne. Laki on päivitettävä nykyisen ilmasto- ja lajistokriisin aikakaudelle asukkaiden ääntä unohtamatta. Sitä varten tarvitaan kolmiportainen kaavahierkia sekä ELY(ympäristö)keskusten ohjausvallan ja valitusoikeuden palautus.

Onko selvitys MRL:n rajapinnoistamuihin säädöksiin (kansallinen, ylikansallinen ja kansainvälinen) valmistunut ja julkaistu?

Kansalaisten ja rakentamisen alan asiantuntijoiden, arkkitehtien, rakennusinsinöörien, sijoittajien, asukkaiden ja maanomistajien, rakennuttajien ääni ei selvästikään ole kuulunut.

Tieto kuulemisista ja ajankohdista ei ole saavuttanut kansalaisia, kun TV, radio ja lehdistössä artikkeleita vähänlaisesti. 69 vastausta / 5 miljoonaa kansalaista on erittäin vähän.

Laajempia artikkeleita ja kuulemisia, yleisötapahutmia tulee järjestää ei vain jo valmisteilla olevista pykälistä vaan lain muutostyön peruslähdekohdista.

Ennen lakiuudistuksen aloittamista kansalaisilta olisi tullut laaja-alaisesti kysyä, hankkia dataa 10'000 subjektien mielipiteitä, mitä näkökohtia kansalaiset pitävät tärkeinä ja mitä heidän mielestä tulisi muuttaa.

Yleiskeskustelu

- 1) taloudelliset vaikutukset (SOTE 5 sairaalapiiriä), etätyöskentely ja asuminen pääkaupunkiseudun ulkopuolella
- 2) homevaurioiden ja muiden laatuongelmien lainsäädäntö; rakentamisen laatu ja hinta,
- 3) lain noudattaminen ja toteutuminen, lainsäädännölliset sanktiot ja porkkanat; kansalaisten ja maanomistajien kuulematta jättäminen
- 4) kuntien kaavoitusmonopolin ja totalitarismi, pakkolunastustusten perustuslain vastaisuus, tarve laajentaa oikeus yksityismaanomistus - kaavoitus / arvonnousu myös yksityismaanomistajille

käytävä yhä, sillä jätetty keskustelematta

Kysymysasettelut kyselyissä puolueellisia ja johtavat harhaan pois ydin ongelmista.